Leto LXXIV., št. 283 Spedizione in abbonamento postale. Poštnina plačana v gotovini. Ljubljana, četrtek 10. decembra 1942-XXI Cena 50 cent.

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINIJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— lir.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima UNIONE PUBBLICITÀ ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri poštno čekovnem zavodu: Ljubljana štev. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITÀ ITALIANA S. A., MILANO.

Artiljerija obstreljuje sovražna zbirališča

Štiri sovražna letala uničena v letalskih bojih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil dne 9. decembra naslednje 928. vojno poročilo:

Na cirenajskem bojišču je topništvo z uspešnimi streli tolklo sovražne topniške postojanke in sovražna zbiranja.

Nemški lovci so v bojih uničili 4 letala.

V Tunizu je slabo vreme oviralo kopno in letalsko operacijsko delovanje.

Sovražna letala so preteklo noč izvršila silovit napad na Torin in povzročila znatno škodo, predvsem na poslopjih v mestnem središču, med njimi na vseučilišču in neki bolnišnici. Število žrtev ni še ugotovljeno; neko sovražno letalo, ki ga je zadela protiletalska obramba, se je zrušilo na tla v središču mesta na Corso Vinzaglio. Sedem mož posadke je bilo ubitih.

Iz nemškega vojnega poročila

Nemško vrhovno poveljstvo pravi v svojem včerajšnjem vojnem poročilu o operacijah v Sredozemiju in Severni Afriki:

Na vsej afriški fronti je bilo zabeležiti samo krajevno bojno delovanje. Velika angleška tovorna ladja je bila severnozapadno od Bengazija hudo poškodovana z bombo. Nemški lovci so sestrelili 4 angleška lovska letala. Pogrešajo eno lastno lovsko letalo.

Anglosasi priznavajo polom svojih načrtov v Tunisu

Stockholm, 9. dec. s. »Daily Express« odkrito priznava, kakor poroča londonski dopisnik »Afton Bladett«, da se je načrt generala Andersona za zasedbo Bizerte in Tunisa poponoma izjalovil. »Daily Express« ne prikriva svojega vznemirjenja in se vprašuje, kje je prav za prav iskati vzrokov za ta polom. Po malem je postalo jasno angleškemu javnemu mnenju, da stvari v Tunisu ne gredo tako dobro kakor se je v prvem trenutku hotelo dopovedati, in v vojaških krogih pričenjajo govoriti o nekem defektu v zavezniškem vojaškem stroju. Gotovo je, pravijo, da se je ta pohod, ki je bil naznanjen na tako mnogo obetajoč način za zaveznike, ustvaril in se pretvarja v dolgo pozicijsko in izčrpovalno vojno, kar prihaja v sedanjih okoliščinah seveda v prid sovražnika.

General Arnold, šef amerišk ega letalstva je tudi podal izjave v Washingtonu in rekel, da se ne sme upati na uspeh s pomočjo posameznih letalskih spopadov, ki stanejo za obe strani nekaj letal, čeprav se na ta način najprimerneje dosega premoč v zraku, kar je neobhoden pogoj za zavezniški uspeh v Tunisu.

Padli za domovino

Objava izgub v novembru

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil objavlja:

Izgube, ki so bile ugotovljene v mesecu novembru, skupno s tistimi, ki niso bile vsebovane v prejšnjih seznamih in za katere so dospele do 30. novembra predpisane listine in imenske označbe, so naslednje:

Vojska in Milica: Vzhodna Afrika: (nedavno prispele označbe — za mesec oktober in november 1941) padlih 419; Severna Afrika: padlih 319, ranjenih 529, pogrešanih 23.284; Rusija: (14 seznam) padlih 132, ranjenih 357, pogrešanih 1; Balkan padlih 253, ranjenih 325, pogrešanih 46 Mornarica: padlih 109, ranjenih 266 pogrešanih 240; Letalstvo: padlih 48, ranjenih 76, pogrešanih 140.

Seznami padlih so objavljeni v izrednem dodatku lista »Oborožene sile«. Slavnim borcem in njih družinam neminljiva hvaležnost Domovine!

Eksc. Bottai na obisku v Berlinu

Berlin, 9. dec. s. Minister Bottai, ki je prispel v Berlin za otvoritev novega italijanskega zavoda »Studia Humanitatis«, je prebil v nemškem glavnem mestu dva dneva in je med tem navezal številne važne stike s predstavniki nemške kulture in nemškega vzgojstva. Minister za narodno vzgojo je podpisal s svojim nemškim tovarišem ministrom Rustom konvencijo za narodno izdajo Göthejevega »Potovanja v Italijo«. Štirj zvezke tega dela bo natisnil Državni zavod za grafično umetnost, tri zvezke pa založba Insel-Verlag v Lipskem.

Minister Bottai se je z ministrom Rustom udeležil predvajanja nekaterih vzgojnih filmov ter je nato obiskal italijanske kulturne in šolske ustanove v Berlinu Podal se je tudi na Kr. veleposlaništvo in v Dom fašija ter obiskal ministra Göbbelsa. Minister Rust in naš odpravnik poslov kot namestnik službeno odsotnega veleposlanika Alfjerija sta priredila gostu v čast sprejeme. Minister se je nato udeležil sestankov, ki so jih priredili nemški zunanji minister, državna tajnika von Weizsacker in von Tschamer und Osten ter predsednik nemško-italijanskega združenja. Zvečer je minister Bottai, pozdravljen na kolodvoru od ministra Rusta in številnih italijanskih in nemških osebnosti, zapustil Berlin in se napotil v Monakovo, od koder bo nadaljeval pot v Rim.

Göbbels o Ducejevem odgovoru Churchillu

Nepoboljšljivost angleške mentalitete — Za Francijo je prišel čas, da se definitivno odloči

Berlin, 9. dec. s. V običajnem tedenskem članku za revijo »Das Reich« se propagandni minister dr. Göbbels ponovno bavi z nadvse grobim manevrom s katerim je Churchill hotel izvajati učinkovit pritisk na italijanski narod. Ducejev govor, piše med drugim minister, je razgalil vso moralno bedo angleškega ministrskega predsednika in razbesnel vse tiste, ki so pričakovali od takega bednega manevra bolj ali manj nagle uspehe. Ni pa treba misliti, da zaradi tega novega hudega izkustva Churchill opušča svojo namero ponoviti poizkus. Angležem zadošča upravičeno ali neupravičelo upanje, da se bo naša fronta na kaki točki začela majati. Dokler traja možnost takega upanja, ste lahko gotovi, da bodo svoje manevrne nadaljevali s prilizovanjem in popuščanjem, tudi z obljubami in z grožnjami, z zažigalnimi in rušilnimi bombami, čeprav velo, da z nobenim od teh sredstev ni bil nikoli dosežen in se ne bo nikoli dosegel najmanjši uspeh.

Glede na Ducejev govor, oziroma natančneje: glede na njegove izjave, tičoče se Francije, je izredno zanimiv današnji uvodnik v glasilu SS »Schwarzer Korps«. Uvodnik je zelo jasen in pravi, da so za Francijo prišli vsi vozli v česalnik in da se mora to pot jasno odločiti v tem ali onem smislu. Ali se Francija zave nove evropske stvarnosti in temu primerno ravna ali pa se preda vsem poslednjim usodnih zmot, ki so privedle »veliki narod« na rob prepada. Utrpeti te posledice bi dejansko pomenilo strmoglaviti v samo brezno.

Spori med Angloameričani zaradi Darlana

Rim, 9. dec. s. General Eisenhower je iz medzavezniškega glavnega stana v Severni Afriki najavil nov »dakarski sporazum« ter je dodal: »Generalni guverner francoske zapadne Afrike je sprejel sodelovanje z združenimi narodi v svrho nadaljevanja vojne proti Osi. Rekel je, da bo njegov namen, uresničiti popolno sodelovanje z visokim komisarjem francoske Severne Afrike Darlanom in da se bo popolnoma podvrgel njegovim ukazom.«

Edvard Montgomery poroča o razgovoru nekega svojega prijatelja z nekim visokim štabnim oficirjem Eisenhowerjeve armade in pravi, da se mora anglo-ameriško sodelovanje razen na vojaška vprašanja razširiti tudi na politična. Četudi bi bila ta vrsta sodelovanja dosežena, pripominja melanholično Montgomery, bi mi Angleži ne bili v zavidanja vrednem položaju glede na Darlanovo afero. Sporazum med Eisenhoaerjem in Darlanom nam nikakor ni bil všeč, čeprav so dospela zagotovila predsednika Roosevelta, da je ta sporazum samo začasen. Spominjali se boste tudi, da se je Darlan sam postavil za poglavarja francoske države namesto Petaina. Anglija seveda vsega tega ni sprejelain vprašanje se bo obravnavalo obširno na prihodnjem zasedanju spodnje zbornice. Treba je podčrtati, da general Catroux nikakor ni na Darlanovi strani. Primer Darlana se mora iz raznih razlogov kar najhitreje razčistiti.

Rim, 7. decembra. s. V članku objavljenem v »Christien Advocate«, uradnem glasilu metodistične cerkve, označuje Wendell Willkie sodelovanje Amerike z admiralom Darlanom kot »lažno in hinavsko«. S šepastim izgovorom reševanja ameriških življenj in lahkega zmagovanja v vojni, nadaljuje, sodelujemo z višijskim Darlanom.

»Potem, ko smo obljubili Francozom mir, jih zdaj nadzorujemo z možem, ki je prispeval, da so postali sužnji. In potem, ko se zaprepaščenje sveta zgrinja nad nami, se mi prizadevamo, da bi se opravičili, izjavljajoč, da se bomo s tem izdajalcem pogajali samo začasno inda ga bomo odvrgli, brž ko bomo imeli od njega vse to, kar hočemo. Naj bo kakor koli, sovražim taka izmotavanja, pa naj bo začasno ali stalno.«

Rumunsko-turška trgovinska pogajanja

Ankara, 9. dec. s. Rumunska trgovinska delegacija je pričela pogajanja z turško delegacijo za sklenitev nove trgovinske pogodbe med obema državama. Prejšnja pogodba zapade ob koncu tega meseca.

Dodatni obrambni kredit v Turčiji

Ankara, 9. dec. s. Zbornici je bil predložen načrt zakona za dodatne kredite v iznosu 60 milijonov turških lir za narodno obrambo.

Uničevanje konvojev za Severno Afriko

Nemške podmornice so potopile na Atlantiku spet 15 sovražnih ladij s 108.000 tonami, med njimi velik parnik za prevoz čet

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 9. dec. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje izredno poročilo:

Nemške podmornice so potopile v severnem in srednjem Atlantiku v nepopustljivi borbi proti sovražni paroplovbi spet 15 ladij s skupno 108.000 br. reg. tonami. Dve nadaljnji ladji in en rušilec iz spremljevalne službe sta bila torpedirana.

Pri teh operacijah je bil močno zadet sovražnikov dovoz v severno Afriko. Med potopljenimi ladjami je tudi angleška potniška ladja »Cheramik« z 18.713 br. reg. tonami, ki je bila kot parnik za prevoz čet določena v severno Afriko. Ladja se je po torpednih zadetkih takoj potopila, tako da je treba zaradi vladajočega viharja in nemirnega morja računati z velikimi človeškimi izgubami.

Iz istega konvoja je sovražnik izgubil še 3 nadaljnje ladje, naložene z vojnim materialom.

*

Berlin, 8. dec. s. Mednarodna obveščevalna agencija doznava, da je neka nemška podmornica zapadno od Azorov potopila transportno ladjo z 19.000 tonami s kontingentom vojakov, ki so bili popolnoma opremljeni. Gre za parnik »Ceremic« iz Southamptona, pripadajoč družbi Shausavill-Albion iz Londona. Parnik je verjetno oskrboval zvezo s francosko Severno Afriko. Ladja je bila najmodernejšega tipa in se je uporabljala za prevoz čet. Bila je 200 m dolga in je vozila s hitrostjo 15 milj. Parnik take tonaže lahko prevaža 3000 vojakov, to je ves polk z opremo, strelivom in drugimi potrebščinami. Izguba tega parnika ni samo hud udarec za angloameriško trgovinsko mornarico, temveč tudi za invazijsko armado Angloameričanov v Severni Afriki.

V Murmansk že tri mesece ni prišel noben konvoj

Berlin, 9. dec. s. Kakor se doznava iz vojaškega vira, ni prišel v pristanišče Murmansk od septembra dalje noben konvoj iz Anglije. V to pristanišče so v tej dobi prisle tri ladje, dve 2.000tonski iz Reykjavika in tretja 4.200tonska tovorna ladja, katero so nemška letala pri Ribiških otokih napadla in jo hudo poškodovala. Te tri ladje so še vedno v Murmansku, ker se ne upajo na pot, kjer jim grozijo napadi nemških bombnikov, zaščitnih sil pa jim ni mogoče dati na razpolago. Maloštevilni sovjetski rušilci in spremljevalni čolni se nahajajo v pristanišču zaprti in so hudo poškodovani. Angleške vojne ladje ne morejo več pluti v Barenskem morju.

Podmorniška nevarnost za Anglosase

Lizbona, 8. decembra. s. Angleški minister za prehrano Woolton je v govoru, ki ga je imel v Londonu svaril pred pretiranim optimizmom glede oskrbovanja z živili ter je dodal, da je nevarnost sovražnih podmornic danes večja kot je bila v najhujši dobi v prejšnji svetovni vojni.

Uspešen nemški protinapad

Zavzeti so bili številni kraji na srednjem odseku — Visoke sovjetske izgube na vseh bojiščih

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 9. dec. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo:

Novi poskusi Sovjetov, da bi v vzhodnem Kavkazu in na področju Volge in Dona prodrli nemške postojanke, so se tudi včeraj izjalovili s hudimi izgubami za sovražnika.

Sovražni protinapadi pehotnih in oklopnih oddelkov so privedli med Volgo in Donom do zelo ostrih in za naše čete uspešnih bojev. Privedeni so bili ujetniki in plen, uničenih pa 54 oklopnih voz.

V velikem loku Dona so vrgli nemški oklopni grenadirji v protinapadu sovražnika iz njegovih postojank. 46 sovjetskih oklopnih voz je bilo sestreljenih brez lastnih izgub na oklopnih vozovih.

Nemške, italijanske in madžarske letalske sile so obstreljevale na fronti ob Donu premikanja sovražnih čet in njihova zaklonišča.

V srednjem odseku fronte se dalje razvija z veliko silo nemški protinapad, v teku katerega je imel sovražnik hude izgube. Pri teh operacijah so naši oddelki zavzeli številne kraje. razen tega pa so bile zavzete mnoge sovražne postojanke in je bil nasprotnik odrezan od zvez v zaledju. V hudih letalskih borbah so Sovjeti izgubil 16 letal.

Južno od Ilmenskega jezera so bile razbite številne izhodiščne postojanke za oklopna vozila že v topniškem ognju.

Pri motilnih poletih posameznih angleških bombnikov nad severa zapadno Nemčijo in pri nočnih poletih nad nemško obalno ozemlje je bilo sestreljenih 5, pri dnevnih poletih nad zapadno Francijo in jugovzhodno obalo Anglije pa 2 nadaljnji sovražni letali.

S finskega odseka

Helsinki, 9. dec. s. Finsko vrhovno poveljništvo javlja: Finsko letalstvo je v zadnjih 24 urah bombardiralo in obstreljevalo s stroji ter uničevalo pratež in sovjetska tabori ča. Nekaj sovjetskih letal je preletelo Finski zaliv. V nekaterih predelin severne Finske je bil dan letalski alarm.

Nedisciplinranost ruskega delavstva

Rim, 9. dec. s. Vesti, ki jih že dolgo objavljajo agencije nevtralnih držav o kaotičnem položaju v Sovjetski Rusiji, se potrjujejo z uvodnikom, ki so ga objavila »Izvestja« z naslovom »Vojaška disciplina in organizacija dela«. Boj za železno disciplino, piše list, predpostavlja strogemere, ki se v vojnem času nujno še poostrijo. Pisec članka zahteva najstrožje izvajanje dekretov z dne 26. junija 1940 in 26. decembra 1941, s katerim se kaznuje odsotnost in opustitev dela v podjetjih vojne proizvodnje. List pravi, da kazni od 6 do 8 let za vsak primer malomarnosti in svojevoljne opustitve dela niso zadostno zastrašile delavcev. Še obstojajo v vrstah sovjetskih delavcev brezbrižnost in lenuhi. Ti ljudje bodo popolnoma iztrebljeni.

Članek navaja potem dejstva in posamezne primere, ki kažejo kako brezbrižno je na splošno delavstvo in brez patriotske vneme, ki jo sovjetski radio vsak dan omenja. V premogovnikih okoli Moskve upravniki ne naznanjajo svojih delavcev, ki se svojevoljno odmaknejo delu. V tovarni »205« dajejo ravnatelji, namesto da bi vlivali spoštovanje do zakonov iz leta 1940 in 1941, »dopuste na lastne stroške«. V industrijskih podjetjih Moskvugola delajo delavci namesto 8 ur, kakor so obvezani po zakonu, samo 4 ali največ 5 ur. V splošnem 40 odstotkov delavcev v največjih tovarnah nič ne naredi za vojno, temveč ne opravijo niti normalnega delovnega programa.

Dramatična epizoda iz bojev na vzhodu

Berlin, 9. dec. s. V odseku zapadno od Valdajske višine, se je, kakor se doznava iz vojaškega vira, med velikim snežnim viharjem 6 boljševiškim tankom posrečilo neopaženo približati se postojankam nemških granadirjev. Preden je poveljnik nekega protiletalskega topa mogel odrediti streljanje, so se jekleni kolosi pojavili pred postojanko, kjer je bil postavljen top. S prisebnostjo topničarja in odličnostjo orožja je bilo mogoče rešit položaj. Top je takoj stopil v akcijo in po kratkem topovskem dvoboju so bili tanki popolnoma uničeni. Tretji tank je bil tako hudo zadet, da se ni več premaknil z mesta Med tem so ostali tank napadli z boka in ogrožali so direktno bok strelnih postojank. Topničarji so takoj obrnili top in ga naperili proti tem tankom Med tem ko so streljali, so se nemški vojaki branili tudi z ročnimi granatami v tej bitki za življenje in smrt. Po kratki borbi so bili vsi trije tanki uničeni.

Ducejeve izjave za japonski tisk

Tokio, 9. dec. s. Vsi večji japonski dnevniki objavljajo z izrednim poudarkom in vidnimi naslovi izjave, ki jih je Duce dal japonskim novinarjem, ko so bili pri njem v avdienci. V dopisu iz Rima, v katerem se poudarja izrednost avdience in se popisujejo Beneška palača in druge znamenitosti, objavljajo veliki japonski listi Ducejeve besede ob prvi obletnici vstopa Japonske v vojno in podčrtava zlasti globoko spoštovanje, ki ga ima Duce do japonskega naroda ter njegovo neomajno prepričanje v skupno zmago sil Trojnega pakta. »Japan Times Advertisser« omenja govor, ki ga je imel Duce v Zbornici fašijev in korporacij ter objavlja z največjim poudarkom besede, ki jih je Duce posvetil Japonski, katere intervencija, kakor je rekel, je absolutno jamstvo za zmago sil Trojnega pakta.

Razstava italijanskega tiska v Španiji

Madrid, 9. dec. s. Na univerzi v Ovieru, je bila otvorjena razstava italijanskega tiska, katero je organiziral Italijanski kulturni zavod. Razstava je vzbudila največje zanimanje. Otvoritve so se udeležili vsi zastopniki krajevnih oblasti.

Volitev visokega madžarskega dostojanstvenika

Budimpešta, 10. dec. s. Parlamentarne skupine zbornice in senata so določile — in njih predlog je regent odobril — grofa Jurija Bethlema, poslanca v parlamentu, za naslednika grofa Tybora Telekyja v funkciji čuvarja krone Sv. Štefana. 18. t. m. bosta zbornica in senat v narodni skupščini grofa Telekyja izvolila. Volitve na to visoko mesto zahtevajo soglasnost obeh zbornic. Čuvar krone Sv. Štefana priseže narodni skupščini in poverjeno mu je nadzorovanje pečatov na skrinji s krono Sv. Štefana. Razen tega mu regent izroči ključe svete skrinje.

Madžarski proračun

Budimpešta, 10. dec. s. Finančna komisija senata se je sestala ob navzočnosti ministrskega predsednika in finančnega ministra ter je proučila proračun, ki ga je poslanska zbornica že odobrila. Po obširni razpravi je bil proračun soglasno odobren v prvem in drugem čitanju.

Iz hrvatske diplomatske službe

Zagreb, 9. dec. s. Poglavnik je odredil nekatere diplomatske spremembe. Dr. Vulko Bosko, šef odseka v zunanjem ministrstvu, je bil imenovan za svetnika pri hrvatskem poslaništvu v Rimu. Generalni konzul Hrvatske v Milanu Viko Svilokoš je bil premeščen v Zaro. Bivši generalni tajnik ustaškega pokreta Blaž Lorković, brat zunanjega ministra, je bil imenovan za hrvatskega poslanika v Bratislavi.

Popolna solidarnost narodov Trojnega pakta

Poslanica uglednega japonskega diplomata zavezniškim narodom — Neomajna vera v skupno zmago

Tokio, 9. dec. s. Ob prvi obletnici začetka vojne za Veliko vzhodno Azijo je Eksc. Šritori, bivši japonski veleposlanik v Rimu, naslovil na Italijo in druge države, ki se bore ob strani Japonske, poslanico, ki poudarja solidarnost narodov trojnega pakta ter omenja istovetnost ciljev, ki jih nameravajo doseči, ter skupno vero v zmago. V poslanici se poudarja, da so doslej doseženi uspehi oboroženih sil Osi in Japonske gotovo jamstvo za zmago. Glede skupnosti namer in duha, obstoječega med tremi zavezniškimi narodi, je v poslanici rečeno med drugim: »Ni nobenega Japonca, ki ne bi doumel, da je vojna Japonske popolnoma istovetna z italijansko-nemško vojno v Evropi in da zaradi tega ne more biti samo zmage na evropski fronti in tudi ne samo v Aziji. Zato sledi japonski narod z največjim zanimanjem slavnemu razvoju vojne svojih zaveznikov na ruski fronti ter nagli in energični akciji na fronti Severne Afrike.«

Glede nadaljnjega razvoja vojne je Eksc. Šritori predočil, da sovražnik polaga največje upanje v svoje rezerve surovin in v svoje naravne vire. Vojna, ki so jo sprožili Anglosasi v Evropi, ima svoj izvor prav v tej blazni halucinaciji, ki je sad nizkega materialističnega pojmovanja. Kljub temu se razmerje gospodarskih sil med obema strankama v borbi naglo prevrača in mi zaradi doseženih zmag nismo več beraški narodi, kakor se nas je običajno označevalo. Razen tega imajo Italija, Nemčija in Japonska duhovne vire, ki funkcionirajo in bodo funkcionirali brez dvoma kot odločilen činitelj v usodi vojne. Fašistični in nacionalno socialistični duh imata po tolikih letih hudih preizkušenj strahotni učinek, ki ga nobena sovražna sila ne bo mogla streti, dočim japonski duh, ki je bil ojačen v več tisočletni zgodovini, razpolaga z vsemi činitelji, ki jih vojna do skrajnosti zahteva.

Veleposlanik Šritori je dalje poudaril, da Angloameričanom ne preostaje zdaj drugega ko najbolj lažna propaganda in najbolj nizkotne intrige. Veleposlanik si želi bližnjega dneva, ko bo svetovni red anglosaške in židovske znamke prepustil svoje mesto novemu redu, zaradi katerega so stopile na bojišče sile trojnega pakta.

Polanica se takole zaključuje: Japonski narod je zelo vesel, ker italijanski in nemški delita z njim pod vodstvom mož očitne zgodovinske veličine najvišji napor za skupna zmago in za ustvaritev bodočega reda.«

Čestitke mandžurskega cesarja

Tokio, 9. dec. s. Ob prvi obletnici vojne za Veliko vzhodno Azijo, je mandžurski cesar poslal japonskemu cesarju vošilno brzojavko. Japonski cesar je odgovoril in se mu zahvalil.

Uničevanje komunističnih čet na Kitajskem

Cinan, 9. dec. s. Japonske čete so na tretjem očiščevalnem pohodu za odstranitev kitajskih komunističnih sil na polotoku Šatungu dosegle naslednje uspehe do 8. decembra: V vzhodnem predelu polotoka so Japonci ujeli 8.675 sovražnikov, padlo je 1.183 sovražnikov; vojni plen obsega možnarje, strojnice in strelivo.

Spominske poštne znamke

Tokio, 9. dec. s. O priliki prve obletnice vstopa Japonske v vojno je japonska poštna uprava izdala dve posebni spominski znamki, eno za 2 jena, ki predstavlja izkrcanje v Bataanu, in drugo za 5 jenov, modre barve, ki predstavlja napad na Pearl Harbour.

Topol pod Bloščkom žrtev komunističnega napada

Pogumen odpor vaških stražarjev je preprečil komunističnim teroristom izvršiti večje razdejanje kot akt maščevanja

Ljubljana, 9. decembra.

V začetku meseca je večja skusina komunističnih teroristov napadla na Blokah vas Topol, ki leži pod Bloščkom. Napad ni prišel povsem nepričakovano. V vasi je namreč delovala vaška straža, ki je dasi skromna po številu, zelo ovirala komunistične teroriste v njihovih pohodih. Stražarji so s stalno budnostjo in pozornostjo dosegli že prve lepe uspehe: ujeli so nekaj komunistov in komunistk. Da je tako mešanje štren jeziło komuniste, ki so bili še do nedavna navajeni, da se je vse slepo pokorilo njihovim puškinim cevem, je razumljivo. Vaščani so po svojih zaupnikih zvedeli, da jim teroristi pripravljajo maščevanje. Pripravili so se nanj, kolikor so se mogli. Obramba sicer ni mogla preprečiti divjanja številnejšega brezobzirnega napadalca, vendar se je hrabro obnesla.

Komunisti so vas najprej obkolili in skušali preprečiti, da bi vaščani poklicali [illegible] pomoč. Nato so vdrli v sredo vasi [illegible]htevali, naj oboroženi stražarji, ki so se zabarikadirali v neki s slamo kriti hiši, predajo orožje. Stražarji so jim odgovorili z bombami, ki so tri napadalce onesposobile za nadaljnji boj. V jezi, da ne morejo nič doseči z lepa, so komunisti med streljanjem zažgali hišo, iz katere so se branili stražarji. Posebnega uspeha jim to uničevalno dejanje ni prineslo. Stražarji so se umaknili v klet in se od tam tako pogumno branili, da jim komunisti niso mogli do živega.

Med tem so se teroristi spravili nad ostale vaške hiše. Domove pogumnih branilcev so zažgali; ker je pihala burja, se je kmalu vnela vsa vas. Iz hiš so odnesli vse, kar je bilo kaj vredno: perilo, obleke, živež, domače živali. Mnogim vaščanom sploh niso dovolili, da bi se umaknili iz gorečih hiš. Kdor ni uboga, ga je takoj podrla strojnica. O uspehu »čistke« zgovorno pričajo nasednje številke: 11 poslopij je zgorelo, 18 prašičev je bilo zaklanih in 12 krav odvedenih. Svoje plenilsko delo so hoteli razširiti kasneje tudi na spodnji konec vasi, vendar jih je od tam pregnala strojnica. Pred njo so naglo pobegnili.

Teroristi so na Blokah že drugič pokazali svoj resnični obraz. Prvič so bile žrtev njihovega besa Rovte, sedaj pa Topol. Poznavalci ljudskega razpoloženja pa pravijo, da slični napadi nič ne vplivajo na pogum oddelkov obrambne protikomunistične milice. Nasprotno: kmetje spoznavajo, da je njihova rešitev le v složnem in pogumnem nastopu.

Izpred okrožnega sodišča

Ženska kot iniciatorka in organizatorka večjega vloma — Albin Jevšjak obsojen na dve leti, brusač Alojzij Zaveljčan pa na eno leto robije

Ljubljana, 10. decembra.

Včeraj so imeli sodniki ljubljanskega okrožnega sodišča opravka z manjšo vlomilsko družbico, ki je v septembru organizirala in izvedla vlom v trgovinico Ane Magdelenčeve v Florijanski ulici.

Skupno je bil plen vreden okoli 3500 lir. Če smo zapisali odnesli, se prav za prav nismo popolnoma točno izrazili, kajti izvršil je vlom samo eden izmed obtožencev, ostala dva pa sta mu vsak na svoj način pomagala.

Na zatožno klop so na dahtevo državnega tožilstva, ki ga je na razpravi zastopal državni tožilec Branko Goslar, sedli kar štirje: 25 letni v Ljubljani rojeni brezposelni delavec Albin Jevšjak, ki je bil že večkrat kaznovan zaradi tatvin in vlomov; 55 letni na Jesenicah rojeni brusač Alojzij Zaveljčan, ki je tudi že prestal več kazni; 43 letna v Vuzenici rojena ni v Trbovlje prstojna Ana J., poročena postrežnica, ki doslej še ni bila kaznovana; končno še 34-letni v Šmartnu ob Dreti rojeni brezposelni zidar Josip Skok, ki je bil že večkrat kaznovan.

Jevšjak je bil do julija v Mariboru, kjer je prestajal kazen 1 leto in pol robije. Ker je pristojen v Ljubljano, so ga po prestani kazni izgnali iz Nemčije. V Ljubljani se je nekaj časa preživljal z beračenjem. Med tem se je spoznal z raznimi sebi podobnimi ptički brez gnezda in neprijatelji dela. V St. Jakobskem okraju je hiša, kjer se zbira več takih delomrznežev, ki tamkaj nemoteno kujejo svoje načrte. Sodišče je imelo opravka že z večjim številom vlomilcev, ki so se zatekli pod njeno streho, preden so se po izvršenih tatvinah in vlomih preselili za zapahe jetnišnice. Bilo bi dobro, če bi si pristojni organi to hišo podrobneje ogledali in poklicali na odgovornost tudi njenega gospodarja.

Ko je Jevšjak uvidel, da z beračenjem ne bo prišel daleč, je začel premišljevati, kako bi drugače prišel do večjega »kapitala«. Spoznal se je z Ančko, ki tudi ni bila zadovoljna z zaslužkom svojih rok. Ančka je zadnje čase navezana sama nase, ker je njen mož odsoten iz Ljubljane. Skrbeti mora tudi za svojega otroka. Že prej je skupno z brusačem Zaveljčanom tuhtala, kako bi prišla do kakšnih nezasluženih priboljškov. Med razpravo smo slišali, da sta nekaj dni pred vlomom skušala sama priti v trgovino Magdalenčeve. Poskus pa se jima ni obnesel in sta tedaj odnesla samo lonec z maslom.

Ančka zapeljive priložnosti ni hotela kar tako izpustiti iz rok. Nagovorila je Jevšjaka, mu natančno opisala vse podrobnosti in napravila načrt za vlom. Zmenili so se končno tako, da se bo Jevšjak splazil v prostore trgovine, še preden jo bo lastnica zvečer zaprla. Skril se bo za drva, tako da ga ne bo opazila. Ko si bo naložil plen, ga bo pri plotu čakal Zaveljčan, ki bo prevzel blago in ga bosta oba potem spravila na stanovanje k Ančki. Tam si bodo plen pošteno razdelili. Do pičice tako je bil vlom tudi izpeljan.

Po aretaciji Jevšjak ni hotel takoj izdati svojih pomagačev in sostorilcev. Kasneje se je kljub dogovoru med njimi premislil in vse »pritegnil« k plačilu. Vsi trije so že v preiskavi dejanje priznavali, branili so se le, da ni bilo ukradenega toliko blaga, kakor je navedla oškodovanka v svoji prijavi.

Jevšjak se je tako zagovarjal tudi na včerajšnji razpravi. Izgovarjal se je, da je bil v stiski in da je bolan. Baje je božjasten in zato ni sposoben za delo. »To je čudno, da vas božjast ovira samo pri delu, ne pa tudi pri tatvinah,« ga je nejeverno prekinil predsednik, obtoženec pa je na to pripombo molčal. Zaveljčan se je izgovarjal, da je bil proti vlom in da je pristal prav za prav samo na tatvino. Ančka, ki je prišla na razpravo lepo oblečena in je že na zunaj pokazala, da z njenim gmotnim stanjem ni tako hudo, da bi bila prisiljena krasti, je priznavala sodelovanje, zatrjujoč, da so vsi enako krivi. Le glede količine blaga, ki ga je dobila od plena, je bila bolj skopa v priznavanju.

Jevšjak se je moral zagovarjati tudi zaradi obtožbe, da je neugotovljenega dne v septembru ukradel star ponošn dežni plašč. Tatvino je zanikal in zatrjeval, da je plašč kupil od nekega Hrvata, ki se je izselil v svojo domovino. Plašč je potem od njega kupil četrti obtoženec Josip Skok za 80 lir. Zato ga je državni tožilec prijel zaradi prestopka po § 333-I. Obenem je bil Skok tudi obtožen, da je tiste dni nekje e »sunil« kokoš, ki so jo ob preiskavi našli v — loncu. Pripravljal si je pravkar slastno kosilo. Glede izvora kokoši se je Skok zelo zapletal in je izpreminjal svoj zagovor. Njegovi tovariši, ki se je nanje skliceval, ko je zatrjeval, da je kokoš pošteno kupil, so ga pustili na cedilu.

Kot priča je bila zaslišana samo trgovka Magdalenčeva. Potrdila je, da je seznam ukradenih ji predmetov in denarja, ki ga je predložila policiji, točen in da ima škode 3500 lir. Denarja in blaga je dobila nazaj le za 190 lir.

Kazenski listi Jevšjaka in Skoka so zelo pestri. Jevšjak ima za seboj že daljše kazni, Skok pa celo tri leta prisilne delavnice. Zaveljčan se je sedaj 12 let pošteno preživljal in pravi o njem pismo o glasu, da je na dobrem glasu.

Senat, ki so ga sestavljali dr. Julij Felaher kot predsednik in sos Ivan Brelih in Rajko Lederhas kot votanta, se je o krivdi obtožencev kmalu zedinil. Spoznal je vse štiri za krive. Jevšjak, Zaveljčan in Ančka, da so zagrešili vlom pri Magdalenčevi in odnesli vse kar je navajala obtožnica, razen lonca z maslom, Skok, pa da je ukradel kokoš. Glede kraje oziroma nakupa ukradenega plašča sta bila Jevšjak in Skok oproščena. Obsojeni so bili: **Jevšjak na 2 leti robije in 3 leta izgube častnih pravic, Zaveljčan na 1 leto robije in 2 leti izgube častnih pravic, Ančka J. na 10 mesecev strogega zapora in 1 leto izgube častnih pravic.** Prvi trije so dolžni solidarno plačati Magdalenčevi 2000 lir odškodnine. Obtoženci se tako hudih kazni niso nadejali in so bili presenečeni. Najboljše se je izteklo zaenkrat še za Ančko, ki ji je predsednik povedal, da se ji po določbah kraljevega amnestijskega dekreta izvršitev kazni odloži za dobo 5 let. Če se bo v tem času vedla neprikorno, ji ne bo treba kazni odsedeti. Po kratkem premisleku so vsi obtoženci kazni sprejeli.

Obtožence sta zagovarjala ex offo dr.

Proslava 300-letnice smrti Galilea Galileija

Zavod za italijansko kulturo bo priredil v soboto, 13. t. m., ob 18. v svojih prostorih na Napoleonovem trgu 6 predavanje ob 300letnici smrti Galilea Galileija. Predaval bo prof. Bartolomeo Calvi s Kr. univerze v Ljubljani. Člani zavoda so vabljeni k udeležbi.

Izredni komisar za občino Višnjo goro

Z odlokom z dne 3. t. m. je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino imenoval za izrednega komisarja občine Višnja gora fašista Francesca Rabaiottija pok. Luigija.

Iz Spodnje Štajerske

— **Zborovanje uradnikov.** Urad za uradnike v zveznem vodstvu štajerskega Heimatbunda priredi v nedeljo 13. t. m. v Mariboru veliko zborovanje uradnikov. Gledališki orkester bo zaigral za uvod Webrovo uverturo Euryanthe, potem bo pa izpregovoril vodja urada v zveznem vodstvu župan dr. Engelhart. Glavna privlačnost velikega manifestacijskega zborovanja bo pa govor zveznega vodje. To bo prvo veliko zborovanje uradnikov na Spod. Štajerskem.

— **Dürerjevi originali v Celju.** Celjska ljudska knjižnica je priredila v decembru lepo razstavo, na kateri vzbujajo največjo pozornost originali slavnega nemškega mojstra Albrechta Dürerja. Te umetnine so last nekega celjskega prijatelja umetnosti. Zbirka knjig o Dürerjevem življenju in delu izpopolnuje razstavo.

— **Rudarji so proslavili praznik sv. Barbare.** V vseh rudnikih celjskega okrožja v Velenju, Laškem in Bukovju so proslavili rudarji v nedeljo svoj tradicionalni praznik sv. Barbare. Rudarji so se zbrali že popoldne deloma v svojih tradicijonelnih rudarskih uniformah in odkorakali z godbami na čelu na grobove svojih umrlih tovarišev. Sledila so rudarska zborovanja, na katerih so govorili govorniki delovno - političnega urada. Z veseljem so sprejeli zborvalci vest, da bodo odslej deležni vseh socialnih pridobitev Nemčije. Po govorih so bile izročene častne diplome in denarne nagrade starim rudarjem.

— **Uspehi spodnještajerskih kmetov.** V soboto so se zbrali v Nemškem domu v Ptuju vsi skupinski vodje, župani in okrožni kmečki vodje. Zborovanja se je udeležil tudi okrožni vodja in deželni svetnik Bauer in drugi dostojanstveniki. Glavni govornik Lun je naglašal veliko razliko med sedanjo in prvo svetovno vojno, ko je Nemčiji primanjkovalo živil, tako da je nastopila lakota. V sedanji vojni so pa nemški kmetje v polni meri storili svojo dolžnost. Letošnje leto je dokazalo, da tudi spodnještajerski kmetje ne zaostajajo za svojimi tovariši v drugih pokrajinah Nemčije. Tudi na Spodnjem Štajersem so kmetovalci vzorno delali in dosegli kljub pomanjkanju tehničnih pripomočkov lepe uspehe. Posebno priznanje gre ptujskemu okrožju za vzorno organizacijo oddaje poljskih pridelkov.

— **Nesreče.** 29-letni Anton Ranko iz Pobrežja je prišel med delom v mariborski plinarni v stik z močnim električnim tokom. Zadobil je hude opekline po obrazu. 31-letnemu kovaču Janezu Šumenjaku iz Sermina je med delom v Mariboru v desno oko padel drobec železa. 31-letni pomožni delavec Anton Kure iz Selnice ob Dravi je padel tako nesrečno, da si je zlomil desno roko. Vse ponesrečence so prepeljali v bolnico.

— **Propaganda za štajerske narodne noše.** Po vseh večjih krajih Spodnje Štajerske se bodo v kratkem vršila skioptična predavanja o sedanjih štajerskih narodnih nošah. Predavanje priredi dekliški odsek štajerskega Heimatbunda s sodelovanjem ženskega urada. V Marnbergu bo pa prirejena 13. t. m. razstava štajerskih narodnih noš.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Četrtek, 10. decembra: ob 16.30: **Šestero oseb išče avtorja.** Red Četrtek

Petek, 11. decembra: ob 16.30: **Primer dr. Hirna.** Premiera. Premierski abonma

Sobota, 12. decembra: ob 16.: **Oče naš . . .** Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol

Nedelja, 13. decembra: **Hamlet.** Izven

OPERA

Četrtek, 10. decembra: zaprto

Petek, 11. decembra: ob 15.: **Traviata.** Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol

Sobota, 12. decembra: ob 16.: **Thais.** Izven.

Nedelja, 13. decembra: ob 10.30: **Angel z avtom.** Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol. Ob 16.: **Slepa miš.** Izven

SPORT:

Švedski lahkoatleti prvi v Evropi

Kratek pregled lahkoatletike v poedinih državah

Po vseh računih in drugih kombinacijah so v Evropi letos **švedski** lahkoatleti najboljši. Na svetu so nedvomno drugi. Vsekakor izreden uspeh naroda, ki šteje komaj 6 milijonov prebivalcev. Podobne uspehe so Švedi dosegli tudi v drugih sportnih panogah, kar je rezultat premišljenega in plodnega dela in delno posebnih okolnosti.

Švedi niso napredovali samo v višino, temveč tudi v širino. Danes razpolaga Švedska z neizčrpnimi zalogami nadarjenih lahkoatletov. Lani še popolnoma neznani Franzen je premagal Harbiga. Visoki stražnik Stig Solberg je veliko presenečenje letošnjih seznamov najboljših. Pa nato še ne več mladi Haglund ali popolnoma novi in neznani Rune Gustavsson ali Bjekholm. Vse to so lahkoatleti, na katere se more švedska lahkoatletika zanesti z vso sigurnostjo. Primer: v skoku v višino letos ni bilo slišati o Duregardu, ki je lani preskočil 1.99. Vendar kaj to pomeni ob dejstvu, da je letos devet drugih lahkoatletov preskočilo 1.90. In še morda najznačilnejši primer: drugi v teku na 3000 m z zaprekami je neki mladi Elmsäter, ki je tudi za same Švede popolnoma nov človek. Takoj prvo leto se je uvrstil na drugo mesto v svetovni lestvici s časom, od katerega so tekli boljše samo enkrat Iso-Hollo in letošnji prvak Arwidsson! Švedi so bili močni lani samo na progah 1500 do 5000 m. Zaradi kratkih prog so obupavali. Letos imajo kar pet lahkoatletov na 400 m, v Strandbergu in Ohlsonu celo najhitrejše kratkoprogaše. Od 22 točk v tabeli najboljše desetorice so Švedi prvi v 13, štirikrat so na drugem in štirikrat na tretjem mestu, kar pomnei, da niti v eni disciplini niso slabši od tretjega mesta. Značilno je, da so zasedli vsa prva mesta v tekih razen na 200 in 400 m.

Nemška lahkoatletika ni mnogo popustila. V šestih disciplinah so Nemci najboljši v Evropi, dvakrat so drugi, trikrat pa tretji. Skoro isto velja za **Italijo.** Italija razen v zelo redkih primerih ni zabeležila nazadovanja, v mnogih disciplinah je celo napredovala. Italijani so najboljši v dveh disciplinah, v petih so drugi in v dveh tretji. Mario Lanzi je skupno s skakalcema Campagnerom in Romeom osvojil za Italijo pet prvih mest.

Madžari so napredovali za eno mesto. Okrepili so svoje položaje povsod razen v disku, kjer se je lanski uspeh pokazal kot slučajen. Madžari imajo med najboljšo desetorico dve drugi in tri tretja mesta. Za narod, ki je tako majhen kakor je **Finska,** je težko nadoknaditi v športu to, kar zahteva vojska. Zato je Finska letos še bolj popustila. Finci so še vedno najboljši v Evropi in na svetu v metu kopja. Razen tega so Finci zavzeli dve nadvse častni drugi mesti: v krogli in troskoku.

Znatno je napredovala **Švica.** Do nedavna je bila Švica v »spodnji hiši«. Danes je na šestem mestu takoj za najmočnejšimi. Švicarji so se plasirali na dve drugi mesti in na eno tretje **Nizozemsko** držijo pokonci kratkoprogaši. Pred leti so se začeli Nizozemci lahkoatletsko lepo razvijati, kasneje so popustili. Edino kratkoprogaši so ostali na svoji višini. Na obeh kratkih progah so Nizozemci zavzeli drugo mesto, čeprav jim moralno pripada na 100 m tudi prvo mesto. Razen tega so v troskoku tretji.

Francozi se popravljajo. Danes so Francozi dejansko močnejši, kakor kaže tabela desetorice. Nedvomno so močnejši od Nizozemcev, verjetno tudi od Švicarjev. Strokovnjaki pričakujejo, da bodo Francozi, če bodo nadaljevali svoje delo z enakim tempom, v kratkem presenetili z izvrstnimi rezultati. Napredek **danske** atletike kaže najbolje 18 novih državnih rekordov. Pri tem ne smemo pozabiti, da goje Danci lahkoatletiko že pet desetletij. Poleg sijajnega desetobojca in tekača čez zapreke Thomsona se javljajo sedaj novi talenti v Bergstenu, Petersenu in drugih.

V **Češkomoravski** se polagoma uveljavljajo novi talenti. **Angleži,** ki so bili leta 1937 še najboljši v Evropi, so danes popolnoma popustili. **Belgijci** počasi napredujejo, prav tako tudi **Letonci. Rumunija** je našla svojega moža v sprinterju Moini. Nič ne vemo o atletiki v **Turčiji, Grčiji,** na **Portugalskem** in na **Irskem.** Za Irsko so nekateri mnenja, da bi morala biti precej močna.

Zelo je popustila tudi višina **ameriške** lahkoatletike. Edina izjema je neprekosljivi skakalec Warmerdan, ki je v skoku s palico le za malenkost zrušil 4.80, kar bi bilo za 4 cm boljše od njegovega dosedanjega svetovnega rekorda. Razen njega se odlikuje tudi Cliff Bourland na 400 m.

Zanimivo je, da so letos ameriški juniorji pokazali boljše uspehe kakor seniorji. Juniorji so na svojem prvenstvu dosegli: **na 100 m:** Smith 10.5. **200 m:** Joggerest 21.1, **400 m:** Kaiser 47.3, **800 m:** Polansky 1:52.8, **1500 m:** Judge 3:56.1, **5000 m:** Casey 15:41.7, **10.000 m:** Goffberg 33:41.7, **110 m čez zapreke:** Hlad 14.2, **400 m čez zapreke:** Doak 53.1, **višina:** Withney 1.93, **daljina:** Steele 7.56, **palica:** Nicholis in Peck 4.11, **krogla:** Murray 15.27 in **disk:** Beierle 49.83.

Korotan : Hermes

Da ne bo nedelja brez športnih prireditev, sta se dogovorili športni sekciji vodilnih ljubljanskih tabletenis-igračev, da preizkusita svoje moči v obliki dvoboja, ki bo v nedeljo 13. t. m. s pričetkom ob 10. uri v dvorani hotela Miklič. — Prireditev je pravilomа prijavljena pri Pokrajinskem O. N. D. ter odobrena.

Iz propagandnih razlogov se bo pobirala znižana vstopnina po 1 liro za osebo.

Ta prireditev bo nekaka repriza nedeljskega turnirja. Nastopili bodo najmočnejši igralci, ki so se že v nedeljo borili za ponosen naslov ljubljanskega prvaka. V moštvu Korotana bomo videli preizkušene borce: Bradeška, ljubljanskega prvaka, dalje Strojnika Aleša in bržkone Gabrovška. Proti tej zelo izenačeni ekipi bo postavil Hermes naslednje svoje najboljše moči: Bogataja, Strojnika Romana in novo pristopivšega člana Poženela, ki je kot neorganizirani presenetil na zadnjem turnirju. Prerokovati o končnem izidu je vsekakor zelo težka stvar. Borbe bodo vse ostre in vsaka najmanjša napaka bo odločevala. Zatorej ljubitelji dobre igre: v nedeljo na dvoboj!

Pregled uspehov

prvih 16 igralcev na Hermesovem tableteniškem turnirju:

1. **Bradeško** Stane (Korotan), 2. **Poženel** neorganiziran, 3. **Bogataj,** 4. **Strojnik** R., 5. **Milanović** (vsi trije Hermes) 6. **Gabrovšek,** 7. **Strojnik** III (oba Korotan) 8. **Recek,** Mladika, 9. **Moran,** neorganiziran, 10. **Strojnik** A., Korotan, 11. **Subert,** 12. **Gregorčič,** 13. **Ulčar** (vsi trije Hermes), 14. **Merala** I, Korotan, 15. **Meden, 16. Tršinar,** (oba Mladika).

Ta vrstni red nikakor ni lestvica za jakost ljubljanskih igralcev, temveč samo sestava jakosti in uspehov zadnjih 16 igralcev po rezultatih doseženih na tem turnirju.

*

— **Švicarsko nogometno prvenstvo.** V nedeljskem kolu švicarskega ligaškega prvenstva je bil na tujem igrišču uspešen edino Grenchen, ki je premagal Bienno 1:0. Vse ostale tekme so se končale z zmago domačih moštev: Basel-Luzern 2:1, Cantonal-Young Fellows 3:1, Grasshoppers-Curih 11:2, Lugano-Lausanne 4:2, Sankt Gallen-Servette 3:1 in Yonug Boys-Nordstern 2:0.

— **Za italijansko boksarsko prvenstvo petelinje teže.** Dne 1. decembra je bila na Fiume boksarska tekma med italijanskim boksarskim prvakom petelinje teže Ginom Bondavallijem in izzivalcem Sergijem Uldericom. Bondavali je zmagal po 12 kolih po točkah. Tako ohrani še v naprej svoj naslov prvaka.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Četrtek, 10. decembra: Loretska Mati božja, Melhijad

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Bengasi

Kino Sloga: Pia Tolomejska

Kino Union: Dvoboj

Razstava Mušič-Sedej-Zonić v Jakopičevem paviljonu

Razstava Franca Pavlovca v galeriji Obersnel, Cesta Ariele Rea

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec Kongresni trg 12 in Nada Komotar, Vič — Tržaška cesta.

Iz Hrvatske

— **Podaljšanje medicinskih študij.** Uredba o skrajšanju medicinskih študij je prosvetni minister razveljavil. V bodoče bodo trajale medicinske študije 12 semestrov odnosno 6 let, dočim so trajale po prejšnji uredbi 4 leta.

Tretji roman »DOBRE KNJIGE«

je že skoro dotiskan in ga bodo naročniki prejeli v teku prihodnjega tedna. Knjiga bo prinesla nordijskega pisatelja Trygve Gulbranssena slovito delo

TI VEČNO POJO GOZDOVI

Vsebina romana je visoka pesem na mogočno naravo skrajnega evropskega severa in na njene močne ljudi. Pri tem pa je polna napetega dogajanja, tako da jo boste do konca brali z največjim zanimanjem.

Naročite se na »Dobro knjigo«

Razočaranje

Kratkovidni in zaljubljeni ljudje so si podobni. Eni in drugi opazijo svoj položaj šele potem, ko se ljubezen odnosno kratkovidnost že močno razvije.

Čim pa kratkovidni in zaljubljeni spoznajo svoj položaj, se njihova pota ločijo. Da bi prišel zopet k sebi, odide zaljubljenec k zlatarju in kupi dva gladka zlata prstana. Kratkovidnež pa gre k optiku in kupi naočnike; ko pa stopi od optika zopet na ulico in nadaljuje mežikajoč in zbegano z naočniki na nosu svoje vsakdanje življenje, je navadno najlepši čas njegovega življenja že minil.

Tudi jaz sem se nekega dne začudil, ko nisem spoznal pismonoše, ki mi je prinesel denar.

— Žal mi je, toda dati vam ne morem ničesar, — sem dejal in mu pred nosom zaprl vrata. K sreči mož ni bil občutljiv. Takoj je drugič pozvonil in šele potem sem ga spoznal po glasu.

— Čujte, — mi je dejal, — nikar toliko ne pijte ali pa si kupite vsaj naočnike.

Izbral sem drugo možnost in odšel k optiku. Bil je prijazen gospod, šibak in s polno luno na glavi.

— Ali ste kratkovidni? — me je vprašal in mi pogledal globoko v oči.

— Ne vem zanesljivo, — sem mu odgovoril. — Čisto blizu vidim zelo dobro, malo dalje pa . . .

— Torej ste le kratkovidni, — je odločil in dvignil kazalec kakor učitelj v šoli. — Vse vidite nekam megleno, kajne? Da, seveda, to je kratkovidnost!

Potem mi je pa pokazal s prstom kot, rekoč:

— Stopite tja in čitajte glasno črke na steni. Prva vrsta, prosim.

— b - d - a - p - o, — sem čital poslušno. — Oprostite, če bi se kje zmotil. Teh modernih kratic se nikakor ne morem naučiti.

— No, zdaj pa drugo vrsto, — mi je velel optik.

V drugi vrsti so bile črke mnogo manjše kakor v prvi.

— i - l - v - t — ne, to je k — ali morda h . . .

Neka stara gospa, ki je čakala na popravilo svojih naočnikov in sedela čisto blizu stene, je poskusila pomagati mi.

— k - o - p - m, — mi je pošepnila.

— k - o - p - m, — sem ponovil hvaležno in srečen, da dama ni dovolila, da bi optik pomislil, da sem nepismen.

— Ne, to pa ne gre. Slišali ste! — je dejal prijazni gospod in ošinil damo s strogim pogledom. Dama je zardela in začela v zadregi brskati po ročni torbici, kakor da išče nekaj, kar ji v resnici ni potrebno.

Prijazni gospod mi je tedaj postavil pred oči steklo, češ, naj pogledam skozenj. Videlo se ni posebno dobro. Kar sem opazil, da je prijazni gospod zelo slabo obrit in da ima na suknjiču madež od črnila.

Pa tudi tako prijazen se mi ni zdel več — okrog ust je imel grobo potezo.

To mi ni bilo všeč. Všeč mi pa tudi niso bili naočniki, ki mi jih je ponudil. Z njimi na nosu sem bil podoben stari, otožni sovi.

Kakor sem bil sem odšel kratkoviden iz njegove trgovine in se napotil k drugemu optiku.

Tam je pa šlo vse mnogo hitreje. Optik me je postavil takoj v kot in začel sem čitati. Prvi dve vrsti sem znal na pamet še po prejšnjem čitanju in tako je šlo vse kakor po maslu.

— Zdi se mi, da sploh ne gledate na steno, — mi je dejal optik smeje.

Prečitati sem hotel še tretjo vrsto. Tu pa seveda nisem ničesar več videl, pa tudi na pamet nisem znal nobene črke. Začel sem torej deklamirati abecedo od zadaj z nekaterimi neznatnimi izrpemembami. Šele pri osmi vrsti je postal optik pozoren name in utihnil sem.

— Ne vidim dobro, — sem mu dejal, — ali je to a ali o? Kaj mislite vi?

— Kje sva prenehala? — je vprašal optik.

— Pri osmi vrsti!

— Hm . . . po mojem mnenju je to o, — je dejal optik, — toda povsem zanesljivo tega ne morem trditi. Nimam namreč pri sebi naočnikov.

Stopila sva oba bliže k steni, dokler se nisva skoraj z nosom dotaknila papirja. Tedaj sva se pa v zadregi spogledala in zasmejala.

Na steni sploh nobene osme vrste ni bilo. Bilo jih je samo sedem.

Čez pol ure sem odšel na prvi izprehod s svojimi naočniki.

Z njimi na nosu nisem bil videti posebno inteligenten, vendar je pa imel nek bradati gospod do mene toliko zaupanja, da me je vprašal po najbližji poti do pošte.

Drugače so mi pa bili naočniki pravo razočaranje. Res je vstal pred menoj cel nov svet, toda odkrito moram priznati, da mi ni bil nič kaj posebno všeč.

Po livadah v parku sem videl papirje in čike cigaret, ki so se mi prej vedno zdeli beli kamenčki.

Neko lepo, mlado dekle, ki se mi je prej ob vsakem srečanju na ulici prijazno nasmehnilo, zdaj naenkrat ni bilo več mlado, niti lepo, a ko se je nasmehnilo, nisem mogel z naočniki na nosu točno dognati, ali se smehlja meni ali komu drugemu, ker je bila poleg vsega drugega še krivogleda.

Z naočniki na nosu sem tudi videl, da so električne ure zamazane in da manjkata moji sosedi, lepi gospej Kukič, oba podočnika. V izložbi delikatesne trgovine, kjer sem kupoval, sem opazil pet muh, na svoji levi nogavici pa luknjo, ki so jo bili napravili molji.

OTROŠKA

— Če bi moj očka ne bil umrl, bi bil zdaj star štirideset let.

— Ali je že dolgo tega, ko je umrl?

— Dvajset let.

— Koliko si pa star ti?

— Jaz? Osem let.

MUZIKALIČNA RODBINA

— Kaj dela mož,

— Operni dirigent je.

— A njegova žena?

— Ona dirigira doma.

DOKAZ

— Ali veš, da se je Miha oženil zaradi denarja?

— Da, saj sem videl njegovo ženo.

VRSTICE O URŠUNLIKAH IN NJIH ŠOLI:

Mater Stanislava

V eni izmed številk »Kronike«, ki jo je izdajala mestna občina ljubljanska, je napisala učiteljica-književnica Marija Kmetova članek, v katerem omenja vse naše literatinje, ki so izšle iz uršulinskih šol. Te so: Zofka Kvedrova, Sonja Ana Fabjanova, Marija Grošljeva, Marija Kmetova in Mara Tavčarjeva, imena kulturnih delavk, ki so znana slovenski javnosti.

Na uršulinskih šolah so poučevale odlične učiteljice-redovnice, prav posebno bi bilo poudariti mater Stanislavo Škvarča, ki je bila učiteljica za slovenščino. Od l. 1874. do 1877. je bila sotrudnica »Zgodnje Danice«, ki jo je urejeval znani pokojni mladinoljub kanonik Luka Jeran. V dr. Sketovi »Čitanki za meščanske šole« je bila mater Stanislave prisrčna legenda »Jezušček v gozdu« in me učenke svoje odlične učiteljice-pesnice smo jo z vsem veseljem recitirale.

Mater Stanislava je bila visoka pojava, z izrazito visokim čelom in potezami v obrazu, ki so pričale nenavadno inteligenco. Po rodu je bila Vrhničanka in se je po meni zelo zanimala za sorojaka Ivana Cankarja, toda takrat nisem vedela mnogo o njem, edinole, da je ravno učenka mater Stanislave, Anica Lušinova, njegovo dekle.

Takrat je pisal že »Dom in Svet« o Cankarju in zanimal jo je kot Vrhničan, o katerem so bile pisane ocene njegovih del, če že ne v »Listku« pa na platnicah, ki jih je urejeval uršulinski spiritual pokojni Miha Bulovec, ki je umrl v bolnici usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu.

Mati Stanislava je bila učiteljica, ki je poznala vso slovensko in svetovno literaturo in je svoje učenke uvajala v poznavanje književnosti in v posamezne osebnosti literatov. Spomini na ure slovenščine so najlepši. Kako nam je ta redovnica razčlenila Gregorčiča in Aškerca, lirika in epika, o tem bi bilo pisati posebno poglavje.

Mati Stanislava Škvarčeva je bila teta znanih ljubljanskih družin, vrtnarja-čebelarja Bukovca, njegvih sestrá učiteljice-slikarice Ljudmile Bukovčeve, župnika Henrika Bukovca iz Mokronoga, gospá pok. prof. Kobala, dr. Luce Treota in šolskega upravitelja pevca Žirovnika.

V naših šolskih letih smo bile njene učenke v starosti 14 do 16 let, ona pa nagibajoča 70letnica, a živahna, razgibanega duha, in je po šolski sobi kar zazvenelo, kadar nam je podajala novo pesem, pa naj je bila to Gregorčičeva, Aškerčeva ali Prešernova. Njena beseda o pesnikih nas je omamila in z vso vnemo smo pisale šolske in domače naloge.

Kadar koli grem na pokopališče k Sv. Križu, se ustavim ob njenem grobu. V toplem spominu na to odlično, brezprimerno inteligentno redovnico gredo moje misli nazaj v šolska leta. Moja molitev se dviga v nebo z vso zahvalo, ker brez mater Stanislave ne bi bilo

Marc Tavčarjeve.

DNEVNE VESTI

Minister Gorla v Turinu

Minister za javna dela Gorli je prispel v Turin, kjer je predsedoval sestanku v prostorih prefekture. Razpravljal je s predstavniki oblastev v Turinu o perečih potrebah mesta glede javnih del.

* * *

— **Pričetek operne sezone v Kr. operi v Rimu.** Otvoritvena predstava nove operne sezone v rimski Kr. operi je bila Spontinijeva »Vestalka«. Ta glavna Spontinijeva opera je bila prvič uprizorjena dne 12. decembra 1807 v Parizu. V glavnih vlogah so sodelovali Marija Caniglia, Ebe Stignani, Ivan Voyer, Tit Gobbi, Julij Neri in Gino Conti. Režija je bila v preizkušenih rokah Aleksandra Sanine.

— **Umrl je princ Eitel Friderik.** V Potsdamu je umrl za posledicami srčne kapi princ Eitel Friderik Pruski. Bil je drugorojeni sin bivšega cesarja Viljema. Doživel je starost 60 let.

— **Obsojeni žid.** Te dni je bil obsojen prof. Izrael Hollgrenve pred pristojnim švedskim sodiščem na štiri mesece zapora, ker je hotel izdati publikacijo, naperjeno proti narodno socialističnemu režimu.

— **Odlikovanja junaško padlim.** Zlato svetinjo je prejel v spomin poročnik Benvenuto Tatto iz Ceve pri Cuneu, ki je služil pri cremonskem bataljonu osmega alpinskega polka. Srebrno svetinjo pa so prejeli v spomin padli poročnik Jurij Mavricij Pistoni iz Milana, ki je bil pri 75. pehtnem polku. Podporočnik Karol Grisaffi iz Castelbuona pri Palermu, ki je služil pri tretjem pionirskem bataljonu. Poporočnik Mario Aldi iz Milana, ki je pripadal 18. pehotnemu polku. Podporočnik zdravnik Avgust Armelio iz Imperije, ki je pripadal 41. pehotnemu polku.

— **Italijansko-madžarska manifestacija v Rimu.** Rimska mestna organizacija G. U. F.-a je organizirala počastitev godu madžarskega drž. upravitelja Nikolaja Horthyja. Navzočni so bili poleg opolnomočenega ministra pri Kvirinalu Marissyja še nemški poslanik von Mackensen, finski opolnomočeni minister Talas, minister Kase kot zastopnik japonskega poslanika, nanalje predstavniki španskega poslaništva in vseh ostalih poslaništev prijateljskih držav. Prisostvovali pa so tej prireditvi tudi zastopniki italijanskega javnega in kulturnega življenja, med drugim zastopnik senata Salvi, nar. svetnik d'Este ter zastopstvo G. U. F.-a. Dr. Karol Kovacs je kot zastopnik madžarskih dijakov poveličeval zasluge admirala Horthyja. Sledil je koncert, na katerem so izvajali izbrane italijanske in madžarske skladbe. Izvajalci so bili deležni toplega priznanja.

— **Umrl je izvrsten sportnik.** Znani vratar sportnega kluba Novara Dino Rossi je nenadoma umrl v turinski bolnišnici za posledicami tifusa. Njegova smrt je novarske sportnike hudo prizadela.

— **Nove industrije v Albaniji.** Agencija »Agit« poroča: O lepem razvoju albanske industrije pričajo številne pobude na industrijskem in trgovinskem področju, ki so bile zasnovane navzlic raznim težkočam, ki pa so bile premagane. Sedaj je ministrski svet v Tirani na predlog albanskega ministra za narodno gospodarstvo dovolil ustanovitev številnih manjših industrijskih obratov v Tirani, Durazzu, Corciji, Pandeliju, Jovi, Soskoviku in Kavaji. Novi obrati, ki so vznikli na pobudo italijanskih, pa tudi albanskih zasebnikov, so predvsem mehanične, mizarske, mlinarske in kartonske stroke.

— **Umrl bivši milanski župan Barinetti.** V Milanu je umrl bivši milanski župan G. B. Barinetti. Kot župan si je pridobil številne zasluge. Živahno se je udeleževal političnega in komunalnega življenja v Milanu ob pričetku novega stoletja. Milanski župan je bil v letih 1906. do 1908. Doživel je častitljivo starost 94 let.

— **Smrt polkovnika Montuorija.** Iz Genove poročajo: Ko je bil v vojaški pisarni, je začutil polkotnik Carmine Montuori, povejlnik prve legije Kr. finančne straže nenadno slabost. Častniki so mu brž priskočili na pomoč in poskrbeli za takojšnji prevoz v vojaško bolnišnico, kjer pa je kmalu po prevozu izdihnil. Nenadna smrt je nastopila zaradi slabega srca. Pokojni polkovnik je umrl v najlepši moški dobi, star 49 let.

* **Knjige Vodnikove družbe** stanejo letos 16 lir, odpravnina 1 ali 2 liri. Naročite se pravočasno na letošnji knjižni dar te naše priljubljene ljudske književne matice. Naj ne bo Slovenca, ki bi se letos ne uvrstil v krog Vodnikovcev in za skromno članarino prejel dve izbrani, izvirni slovenski publikaciji!

— **Novi nacionalni svetniki.** V smislu objave v Službenem listu so bili imenovani za nacionalne svetnike, člani nacionalnega korporacijskega sveta, Franco Mariani, Avrelij Moro, Vincenc Techio, Ivan Vitalini Sachoni, Renato Balzarini in Ivan Dall'Orto. Za nacionalne svetnike, člane fašijske in korporacijske zbornice, pa so bili imenovani Anton d'Aroma, Fulvij Gerali, Olio Nunzi, Karol Perusino, Dino Sauro, Orfej Sellano in Gino Sotis.

— **Predsedstvo venezijskih hranilnic.** Službeni list v Rimu objavlja vest, da so bili potrjeni v svojih funkcijah predsednika ter podpredsednikov Zveznega zavoda venezijskih hranilnic dr. inž. Josip Smerald, grof inž. Jakob Viari de Cumani ter senator Richard Galli.

— **Tekma plemenitosti v prid mater treh vojakov.** V Padovi živi vdova Marija Panizzon, mati treh sinov, ki so vsi pod orožjem. Dva sta na ruskem bojišču, tretji pa se zdravi v vojaškem sanatoriju. Vdova je živela v berni hišici, ki je bila izpostavljena vsem vremenskim neprilikam. Med padovanskimi meščani pa je bila sprožena plemenita tekma, kako pomagati materi treh vojakov, da bi prišla v lepše stanovanje. Pričela se je prava tekma plemenitosti, v kateri so zbrali cbilo materiala in denarja. Z nabranimi sredstvi so zidarji fašisti postavili Mariji Panizzonovi cedno hišico. Zidarji so opravili svoje delo brezplačno v prostem času. Hišica je bila podarjena materi treh vojakov, ki se je že vselila v lastno stanovanje. Hišica je prilična, ima dve čedno urejeni sobi, kuhinjo ter druge pritikline. Tako je padovansko prebivalstvo izpričalo svojo dobrosrčnost.

— **Nove ljudske stanovanjske hiše v Spalatu.** Agencija »Agit« poroča: V gradnji so v Spalatu prve skupine novih ljudskih stanovanjskih hiš, ki naj zagotovijo širokim slojem mestnega prebivalstva udobna, cenena in higijenična stanovanja. Z vselitvijo prebivalcev iz manj zdravih stanovanj v mestnem središču v nova, bolj zdrava stanovanja na mestni periferiji, bo storjen važen korak v zdravstveno stanovanjski politiki mesta Spalato. Doslej so bila zgrajena tri poslopja s cenenimi ljudskimi stanovanji, kamor se bodo ljudske družine lahko preselile že spomladi 1942. Gradnja ljudskih stanovanjskih hiš je bila sprožena na pobudo dalmazijske guvernerske vlade. Poleg koristne pobude na torišču gradnje zdravih stanovanjskih hiš je omeniti tudi še druge važne pobude, ki se nanašajo na zboljšanje higijensko zdravstvenih pogojev dalmazijskega in predvsem spalatskega prebivalstva.

* **Povest »Na novinah«**, ki jo je letos za Vodnikovo družbo napisal pisatelj Janko Kač, je resno, vredno in značilno slovstveno delo avtorja — opevalca krajevnih lepot in upodabljalca človeških usod. Povest bo brez dvoma dosegla znaten uspeh in se čitateljem še bolj priljubila kakor dosedanja Kačeva dela. Zagotovite si takoj letošnje Vodnikove knjige!

— **Vrhovi nad jezerom Maggiore v sneżni belini.** Iz Strese poročajo, da je zapadel sneg na vseh vrhovih, ki obkrožajo Lago Magiore. Sneg, ki ga je precej, je naletaval nad višino 900 metrov. To je prvi sneg v novi zimski sezoni.

— **Proslavitev milanskega patrona.** V ponedeljek je bila v Milanu svečana proslavitev milanskega patrona sv. Ambroža. Cerkveno opravilo je imel ob številni asistenci milanski nadškof kardinal dr. Schuster. Verniki so se zvrstili k grobu, kjer je pokopano svetnikovo truplo. Popoldan je razpravljal kardinal dr. Schuster v prostorih katoliške univerze o najstarejših prikazih sv. Ambroža. To predavanje je bilo sestavljeno na podlagi specialnih študij milanskega nadškofa iz pergamentne zbirke, ki je shranjena v milanskem arhivu. Za občinske zasluge je bilo razdeljenih okoli 100 diplom, deset brončnih svetinj, dve srebrni ter ena zalata. Med odlikovanimi je tudi šest sester, ki so izpričale visoko stopnjo altruizma, ko so ob zračnem napadu vztrajale v svoji človekoljubni službi, četudi so bile ranjene.

— **14. žitni natečaj med župniki in duhovniki.** Z odobritvijo ministra za poljedelstvo in gozdove je bil objavljen 14. nacionalni natečaj žita ter kmetskega gospodarstva med župinki in duhovniki. Natečaj se ne tiče le pridelka žita, ampak sploh vseh kultur. Gre za zasluge škofov in župnikov, ki bodo razvili med italijanskimi poljedelci koristno propagando, da ne bo ostala niti ped zemlje neobdelana ter da bo vse poljsko delo izvršeno v duhu predpisov.

— **Nov obrat v Milanu.** Glavni komisar za ribarstvo je otvoril v Milanu nov obrat »Savoma«, kjer se izdeluje poseben ekstrakt, takozvani »agar-agar«. Omenjeni ekstrakt proizvajajo iz specialnih vrst pomorskih in lagunskih alg. Ta proizvod, ki je bil uvožen iz Daljnega vzhoda, je zelo potreben v živilski ter tekstilni industriji.

— **Nesreče.** Včeraj so se zatekli v ljubljansko bolnico naslednji ponesrečenci: Ljudmilo Knavsovo, 15-letno hčer posestnika iz Loškega potoka, je krava sunila z rogom v levo oko. — Alojzu Prusniku, 27-letnemu sedlarju iz Vevč, je stroj odrezal desnico v zapestju. — Mihael Krvina, 17-letni delavec iz Kosez, se je ranil na desnici. — Josipa Mevca, 29letnega delavca iz Cerknice, je voz pritisnil ob zid; Mevec je notranj ranjen. — Alojzija Stehničar, 29-letna služkinja iz Ljubljane, si je oparila desnico. — Marija Kocjančič, 34-letna žena železkega uslužbenca iz Ljubljane, se je pri padcu ranila na levici. — Fr. Rojko, 2letni sinček delavca iz Ljubljane, si je pri padcu ranil na glavi.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih v kinu Matici in Unionu: ob ½16. in ½18. uri; v Slogi neprekinjeno od 14. ure dalje. Ob nedeljah in praznikih v kinu Union ob 10.30, v kinu Matici in Slogi ob 10., v vseh treh ob ½14., ½16. in ½18. uri

KINO MATICA — TELEFON 22-41
Odličen planinski film privlačne in globoke ljubezenske vsebine. — Smučanje, šport!
Pomladne vode
Igralci: **Gino Cervi, Mariella Lotti**
Krasni naravni posnetki!

KINO UNION — TELEFON 22-21
Odličen film po Puškinovi povesti
Dvoboj
Glavni igralci: **Fosco Giachetti, Assia Noris** in drugi

KINO SLOGA — TELEFON 27-30
Velika zgodovinska drama
Pia Tolomejska
Moževo ljubosumnje uniči življenje zveste žene
V glavnih vlogah: **Germana Paolieri, Carlo Tamberlani**

IZ LJUBLJANE

—lj **Ljubljna v gosti megli.** »Navadna« megla je ljubljanski prilastek, da navadno ne govorimo o nji, tako gosta megla, kakršna je bila davi in dopoldne, je pa tudi posebnost pri nas. Zaradi megle je bilo mračno kakor ob zelo oblačnem dnevu. Tramvaj je moral voziti s prižganimi lučmi, saj ga tu in tam nismo opazili na deset korakov. Davi je megla zagrnila celo obločnice tako močno, da je vsrkala mnogo svetlobe ter je bilo mračno še pod lučmi. Tako gosta megla je zagrnila Ljubljano najbrž zaradi precej velike razlike med dnevno in nočno temperaturo in ker v pretekli noči ni bilo več vetrovno. Včeraj popoldne e bilo še precej toplo, saj je najvišja dnevna temperatura dosegla 6°. Zračni tlak je še malo narasel in znano je, da se toplota znižuje vzporedno z naraščanjem zračnega tlaka, zato je bilo davi hladneje kakor včeraj zjutraj; današnja minimalna temperatura je znašala —4.2°.

—lj **III. Sinfonični koncert,** ki je imel v ponedeljek izredno velik umetniški uspeh, bo ponovljen s celotnim sporedom v ponedelzek, 14. t. m. ob 18. uri v veliki unionski dvorani. Tudi pri tem koncertu bo sodeloval pianist prof. Anton Trost. Vstopnice so že v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

u— **Glasbena akademija.** Na prvem javnem nastopu, ki se bo vršil v petek 11. t. m. v veliki filharmonični dvorani, bodo izvajali gojenci zavoda poleg pevskih in klavirskih skladb tudi Adagio in fugo J. S. Bacha za soloviolino in Beethovnovo Sonato za violončelo op 5. Sporedi se prodajajo v knjigarni Glasbene Matice (po 3 lire in po 1 liro).

u— **Nakaznice za petrolej za razsvetljavo** bo mestni preskrbovalni urad spet začel deliti v četrtek 10. t. m. v I. nadstropju Mahrove hiše na Krekovem trgu štev. 10, toda delil jih bo **samo med popoldanskimi uradnimi urami.** Stranke, ki so novembra meseca že dobile te nakaznice, naj predložo samo nabavno knjižico za meso. Drugi upravičenci, ki meseca novembra morebiti še niso dobili nakaznice za petrolej za razsvetljavo, pa dobe nakaznico samo, če poleg nabavne knjižice za meso predlože še izjavo, da v svojem stanovanju nimajo električne razsvetljave. To izjavo mora podpisati hišni gospodar. Upravičence opozarjamo, naj pri nakazovanju ne delajo navala, ker je petroleja dovolj v zalogi in ga bodo, kakor prejšnji mesec, dobili vsi upravičenci.

u— **Odpiranje in zapiranje trgovskih obratovalnic.** Združenje trgovcev Ljubljanske pokrajine opozarja članstvo, da se strogo drži odpiralnega in zapiralnega časa trgovskih obratovalnic, da se izogne strogim kazenskim posledicam. Naredbo o odpiranju in zapiranju trgovskih obratovalnic je bila objavljena v Trgovskem listu št. 74 z dne 18. IX. t. l.

Iz pokrajine Trieste

— **Turinski slikar razstavlja v Triestu.** V triestinski galeriji je bila te dni otvorjena slikarska razstava znanega turinskega slikarja Felicija Velana. Razstava vzbuja živo zanimanje triestinskega kulturnega občinstva. Velan je predvsem pokrajinski slikar ter je nedvomno močna umetniška osebnost. Posebno mični so dolomitski in alpski motivi, ki jih prikazuje na svojih umetninah. Pozornost zaslužijo tudi samoniklo obdelani venezijski motivi.

— **Poezija V. Giottija.** Za četrtek 10. t. m. je napovedano v okviru združenja umetnic predavanje znanega pesnika Blaža Marina iz Grada o poeziji Virgila Giottija. Predavanje je združeno s čitanjem Giottijevih pesmi.

— **Mladi triestinski književniki.** Triestinski GUF je dal pobudo za številne literarne večere, ki se bodo na njih čitala dela najmlajših triestinskih pisateljev in pesnikov. V soboto 12. t. m. bo otvoritveni literarni večer v veliki avli Dantejevega liceja. Ciklus večerov bo pričel vseučiliščnik Anton Tizianei, ki bo čital izbrana poglavja iz svoje tragedije v verzih »Orfej«, ki bo uprizorjena v prihodnjem letu na odru triestinskega Verdijevega gledališča in v Rimu.

— **Istrijski slikar razstavlja v Cortini.** Te dni je bila otvorjena v Cortini d'Ampezzo umetnostna razstava piranskega slikarja Petra Coellija, ki je zaslovel s svojimi akvarelnimi umetninami tudi ob priliki svojih triestinskih razstav. Sedaj živi v Trentu, razstavil je v zadnjem času svoje slike v Roveretu, Trentu in sedaj v Cortini d'Ampezzo. Na razstavi prevladujejo istrijski, predvsem piranski motivi.

— **Nilda Spazzali razstavlja.** V dvorani Jerco je razstavila svoje slike mlada triestinska slikarica Nilda Spazzali. Razstavljena dela pričajo o veliki nadarjenosti mlade, nadebudne triestinske slikarke

— **Pod tramvajskim vozom.** 43-letnega Marija Zenija, stanujočega na Campu Marziu v Triestu, je povozil pri S. Andrei tramvajski voz. Zeni ima poškodbe po obrazu in na desnici. Prepeljali so ga v triestinsko bolnišnico, kjer se zdravi tudi 35-letni Lucijan Cataruzza, ki ima zlomljeno desno nogo.

— **Čitanje pesmi.** Na pobudo skupine »Misel in umetnost« se je pričela v dvorani glsabene šole »Euterpe« čitanje pesmi najbolj znanih pesnic in pesnikov. Doslej so bile čitane pesmi pesnic Prisce Ganzerla iz Venezije ter Marije Gentili iz Rima, nadalje pesnikov Antona Masselija ter Elija Alipertija iz Neaplja. Svoje pesmi je recitiral tudi triestinski pesnik ter pisatelj Avrelij Peterlin.

— **Pozabil in kmalu spet dobil 12.000 lir.** A. F. iz Trieste je šel kupit v trafiko v ulici Ghega nekaj znamk. Ko se je vrnil domov, je opazil, da mu je zmanjkala listnica, v kateri je imel 12.000 lir. Menil je, da jo je pozabil v vlaku, ker se je bil pravkar vrnil s potovanja. Računal je že s tem, da jih ne bo mogel več dobiti. Bil pa je zelo prijetno presenečen, ko je naslednjega dne spet vstopil v omenjeno trafiko, kjer mu je prodajalka Irena Amatori izročila pozabljeno listnico, v kateri je bilo 12.000 lir. Srečni lastnik je naklonil pošteni najditeljici lepo darilo.

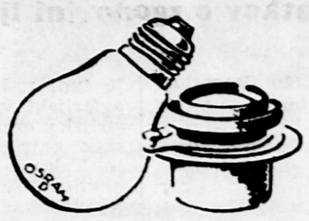

O čudežu Osram žarnice

Del prodigio della Lampada Osram

Il filamento a doppia spirale delle OSRAM-D è trafilato con la tolleranza di mm. 5/10.000, precisione molto elevata e in nessun altro campo richiesta all'infuori dell'industria ottica per la fabbricazione di lenti di altissima qualità

Tale esatta lavorazione garantisce la perfetta economia di funzionamento delle lampade OSRAM.

Perciò si ottiene con le

LAMPADE OSRAM-D molta luce e poco consumo

Dvojna vijačnica OSRAM-D žarnice se izdeluje v debelini 5/10.000 mm. preciznost, ki se zahteva le še v optični industriji pri izdelovanju visokokvalitetnih leč.

Ta točna obdelava je porok za ekonomičnost OSRAM žarnic.

Zato dosežemo z

OSRAM-D ŽARNICO

mnogo svetlobe in majhno porabo

G 4

CIMENA: KINO: **UNION**

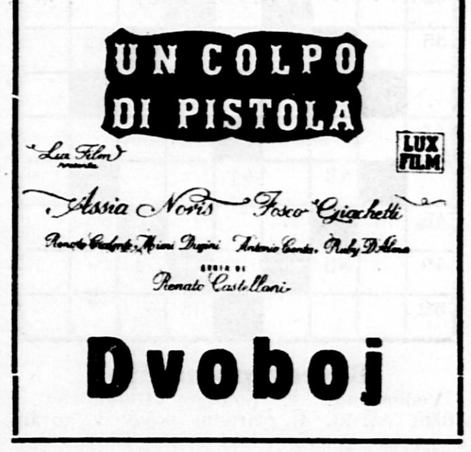

Radio Ljubljana

PETEK, 11. DECEMBRA 1942-XXI

7.30 Lahka glasba. 8 Napoved časa — Poročila v italijanščini. 12.20 Plošče. 12.30 Poročila v slovenščini. 12.45 Valček. 13 Poročila v italijanščini. — Napoved časa. 13.15 Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.20 Radijske pesmi — Orkester pesmi vodi dirigent Angelini. 14 Poročila v italijanščini. 14.15 Koncert radijskega orkestra — vodi dirigent D. M. Šijanec — Glasba za godalni orkester. 14.45 Pisana glasba. 15. Poročila v slovenščini. 17.15 Koncert pianistke Marte Bizjak-Valjalo. 17.40 Koncert Dua Golob-Adamič. 19 »Govorimo italijansko« — poučuje prof. dr. Stanko Leben. 19.30 Poročila v slovenščini. 19.45 Simfonična glasba. 20 Napoved časa — Poročila v italijanščini. 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.45 Simfonična prireditev družbe EIAR: Simfonični koncert vodi dirigent Armando la Rosa Parodi — sodeluje pianistka Ornella Puliti Santoliquido. 22.45 Poročila v italijanščini.

Kazni zaradi kršitev predpisov o prehrani in preskrbi

Urad za kontrolo cen pri Visokem komisariatu objavlja, da so bile po Kr. kvesturi v Ljubljani od 1. do 15. novembra 1942-XXI. izrečene naslednje kazni zaradi kršitev predpisov o prehrani in preskrbi:

Zaradi povišavanja cen: Helena Ogrin, prodajalka na Poljanah 1, na 500 lir globe; Štefanija Žunič, prodajalka na Blejweisovi cesti 52, na 500 lir globe; Adolf Slapernik, proizvajalec brezalkoholnih pijač v Šibenski ulici 18, na 1000 lir globe; Miroslav Mlakar, namestnik trgovske agenture v Veliki Čolnarski ulici 23, na 2000 lir globe in 20 dni zatvoritve obratovanja; Leopold Bajželj, trgovec v Gasilski ulici 7, na 1500 lir globe; Karel Jazbec, pek v Rožni dolini V-15 na 1000 lir globe; Cecilija Parma, trgovka v Wolfovi ulici 6, na 500 lir globe in Ema Blejec, gostilničarka na Vrtači 5, na 500 lir globe.

Zaradi nakupa in prodaje olja brez živilske nakaznice: Ivana Vrhovnik, gospodinja na Sv. Petra c. 35, na 500 lir globe.

Zaradi prodaje vina po neodobrenih cenah: Ivan Zidar, trgovski zastopnik na Gosposvetski 10, na 1000 lir globe.

Zaradi prodaje racioniranega blaga brez odvzema odrezkov žjvilskih nakaznic: Josip Sašek, pek na Celovški cesti 62, na 1000 lir globe in 10 dni zatvoritve obrata, Magda Zupan, trgovka v Frankopanski 24, na 1000 lir globe. Rudolf Zobar, trgovec na Dolenjski 94, na 1000 lir globe in 15 dni zatvoritve obrata, Ivan Menart, trgovec v Čopovi 21, na 1000 lir globe in 15 dni zatvoritve obrata, Franc Peterman, nadzornik firme Meinl, D. M. v Polju 186, na 1000 lir globe in 15 dni zatvoritve obrata, Franc Bradan, trgovski pomočnik pri tvrdki Meinl z Vodnikove 35, na 1000 lir globe in Franc Pogačnik, vodja podružnice Meinl na Poljanski 15, na 1000 lir globe in 15 dni zatvoritve obrata.

zaradi nedovoljenega in skrivnega nakupa govejega mesa na prepovedani dan: Troha Avgust, delavec v Tovarniški 24, na 1500 lir globe;

zaradi skrivnega zakola in zviševanja cen: Kovačič Lovrenc, delavec v Zvezni 1, na 2.000 lir globe;

zaradi odtegnitve racioniranega blaga običajni potrošnji: Novak Alojzij, železničar na Rimski 3, na 1000 lir globe;

zaradi kopičenja blaga: Kovačič Josip, steklar v Železnikarjevi 22, na 1000 lir globe; Plevčak Gustav, posrednik v Rožni dolini 15, na 2000 lir globe;

zaradi nedovoljenega in skrivnega nakupa mila: Svetlin Rudolf, trgovski pomočnik na Šmartinski 24, na 1000 lir globe;

zaradi nakupa tekstilnega blaga brez nakaznic: Goričar Ivana, trgovka na Sv. Petra cesti 29, na 500 lir globe, Burnik Ignacij, upokojenec v Kettejevi 2, na 1000 lir globe;

zaradi nedovoljene uporabe dodatne živilske nakaznice: Saksida Rudolf, mizar v Vodnikovi 13, 100 lir globe;

zaradi prodaje oblačilnih predmetov na predložitev osebnih nakaznic, katerih lastniki niso bili člani družine kupca: Prelog Karl, trgovec na Dvornem trgu 3, na 1000 lir globe in na 20 dni zatvoritve obrata;

zaradi neredno vodenih zapiskov o prihodu in odhodu blaga: Kovačič Marija, pekarna v Kolezijski 23, na 1500 lir globe in na 15 dni zatvoritve obrata;

ker niso imeli vidno izpostavljenega cenika: Božič Antonija, trgovka v Cigaletovi 11, Dülerat Hinko, trgovec v Rožni dolini V/26, Borčič Slavko, trgovec na Vrtači 4, Čuden Franc, trgovec v Verdijevi 3, Fuks Alojzija, trgovka v Šelenburgovi 5, Logar Alfonz, trgovec na Zeleni poti 10, vsak na 500 lir globe.

Mali oglasi

GOSPODJE, POZOR! Klobučarna »PAJK« Vam strokovno osnaži, preoblika in prebarva Vaš klobuk, da zgleda kot nov. Lastna delavnica. Zaloga novih klobukov. — Se priporoča — Rudolf Pajk, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 38, Miklošičeva cesta št. 12. — Nasproti hotela Union.

PREMOG DRVA
I. Pogačnik
LJUBLJANA
Bohoričeva ulica 5
Telefon 20-59

INSERIRAJ

580 let ljubljanske škofije

Nekaj podatkov o zgodovini ljubljanske škofije in šentklavške župnije

Ljubljana, 10. decembra

Če bi Ljubljana že ne imela svojega patrona, bi bilo prav, da bi si izbrala Miklavža, ki je nedvomno najbolj priljubljen svetnik; že njegovo ime nam zveni najbolj domače, še skoraj bolj kakor n. pr. Janez. Včasih se nam vsiljuje vprašanje, zakaj je postal Miklavž tako priljubljen ter popularen v Ljubljani. Ali ni to morda v zvezi, da je Miklavž patron stolne župnije? Vsekakor so tega svetnika vneto častili že naši predniki, tako da se je lahko razvil pravi Miklavžev kult. Miklavž je bil zaščitnik ljubljanskih čolnarjev in ribičev in cerkev mu je bila posvečena že zdavnaj, ko še ni bilo ljubljanske škofije.

Starost ljubljanske škofije

Ljubljanska škofija v primeri s starostjo Ljubljane in najstarejše župnije, šentpetrske, ni posebno stara. Sicer je pa 580 let že lepa doba. Če se hočemo poglobiti dovolj temeljito v zgodovino ljubljanske škofije, se moramo seznaniti vsaj nekoliko tudi z zgodovino krščanstva v naših krajih. Marsikatero vprašanje so zgodovinarji razjasnili precej dobro in mnogo dela so posvetili v začetkih krščanstva med Slovenci, vendar pa ni bilo mogoče dognati, kdaj je bila ustanovljena šentpetrska župnija v Ljubljani, ki so se iz nje razvile številne druge. Do l. 1935 je zraslo iz prastare šentpetrske župnije 40 župnij. Šentpetrska župnija je bila ustanovljena vsaj že po l. 791. V listinah pa je šentpetrska župnija prvič omenjena šele l. 1262. Dokazano je, da je stala morda najstarejša, prva, šentpetrska cerkev, najbrž romanska bazilika do l. 1385. Potem so na istem kraju sezidali cerkev v gotskem slogu. Na zgodovino šentpetrske župnije se moramo ozirati, ko govorimo o nastanku ljubljanske škofije, ker je neločljivo zvezana z razvojem škofije in ustanovitvijo šenklavške župnije. Ljubljanska župnija je bila ustanovljena v 15. stoletju. Njena zgodovina je znana podrobno. Prav tako je znano dobro, kako je bila ustanovljena. Zato lahko ugotovimo njeno starost: ustanovljena je bila leta 1461; preteklo je torej 580 let od njene ustanovitve.

Ozadje ustanovitve škofije

Preden je bila ustanovljena ljubljanska škofija, je ozemlje Kranjske spadalo pod oglejsko cerkveno področje. Avstrijski vojvode so že dolgo stremeli, da bi se njihove dežele osamosvojile v cerkvenem pogledu, kajti oglejski patriarh ni bil avstrijski, temveč benečanski podložnik. Pod oglejsko cerkveno oblast so spadale vse kranjske in še mnoge druge župnije na avstrijskem ozemlju. Oglejski patriarh se je l. 1218 preselil v Udine, torej na benečansko ozemlje. Med Avstrijci in Benečani ni vladalo posebno prisrčno prijateljstvo, zato avstrijskim vojvodom ni bilo všeč, da je cerkveni poglavar bival onstran meje. Čeprav neupravičeno, so avstrijske posvetne oblasti pogosto dolžile duhovščino, ki je prihajala po svojih službenih opravkih z benečanskega ozemlja, da se pečajo tudi z drugimi posli, češ da so v službi benečanskih mogočnikov kot ogleduhi. Toda niso jim mogle preprečiti, da bi duhovščina ne prihajala na avstrijsko ozemlje. Avstrijski oblastniki so iskali izhoda, kako bi se otresli neljubih tujcev in zdelo se jim je najbolje, da bi bila ustanovljena škofija za avstrijsko ozemlje, ki je spadalo pod oglejskega patriarha. Toda ustanovitev škofije ni bila tako preprosta zadeva, saj je odločal papež. Cerkveni poglavar se je pa odločil za ustanovitev škofije seveda le, če se mu je zdelo nova škofija res potrebna.

Pij II., prijatelj avstrijskega cesarja

Do ustanovitve škofije je prišlo vendar precej hitro, in sicer predvsem zaradi tega, ker je papeški prestol zasedel prijatelj avstrijskega cesarja E. S. Piccolomini kot Pij II., ki je imel razumevanje za cesarjeva stremljenja. Cesar se je seznanil z mladim, nadarjenim duhovnikom na cerkvenem zboru v Bazilu. Piccolomini je bil tedaj brez službe in cesar se je zavzel zanj ter ga vzel s seboj na Dunaj. Zaposlil ga je v cesarski pisarni. Piccolomini je bil zelo razumen in sposoben, tako da mu je cesar lahko zaupal tudi najtežavnejše posle in večkrat ga je pošiljal v Rim, kjer se je nadarjeni duhovnik seznanil z vplivno duhovščino in plemstvom. Kmalu so spoznali njegove sposobnosti ter so ga zelo cislali. L. 1447 je postal škof v Triestu, l. 1451 pa kardinal. Po smrti papeža Kalista III. je bil izvoljen za papeža kot Pij II. Ni pozabil, kako mu je bil cesar naklonjen in skušal se mu je izkazati hvaležnega. Zato mu je tudi rad izpolnil željo, ki so jo gojili avstrijski vojvode že stoletja, naj bi avstrijsko ozemlje, ki je spadalo pod oglejskga patriarha, dobilo samostojno škofijo. Tako je bila l. 1461 v Ljubljani ustanovljena škofija, ki je obsegala ozemlje Kranjske. Cesar Friderik IV. je bil velik prijatelj Kranjcev, čemur je tudi treba pripisovati, da je Kranjska dobila svojo škofijo. Hud nasprotnik ter tekmec Friderika IV. je bil celjski grof Urh III. v bojih ter trenjih s celjskim grofom so bili Kranjci na strani cesarja, ki se jim je izkazal hvaležnega.

Prvi ljubljanski škof

Prvi ljubljanski škof je postal dotedanji župnik v Šmartnu pri Kranju, pl. Lamberg. To ni bilo naključje. Lamberg se je seznanil s poznejšim Pijem II. na Dunaju, kjer sta bila skupaj zaposlena v cesarski pisarni. Ko je postal Piccolomini kardinal, mu je baje rekel v šali, da bo Lamberg postal škof, če bo on papež. V resnici Pij II. ni pozabil svojega prijatelja. — Ljubljanska škofija v začetku ni imela nobenih dohodkov ter posebnega premožnja. Cesar je pa primerno poskrbel tudi za gmotno stran škofije in podaril ji je graščino v Goričanah pri Medvodah. Ta graščina je prešla po smrti Urha III., celjskega grofa, v last cesarja. Cesar je tudi združil šest kranjskih župnij — šentpetrsko, šmartinsko, šentviško, radovljiško, šentjernejsko (na Dolenjskem) in svibenjsko — in njihove dohodke prepustil škofu. Cesar namreč ni bil le patron teh župnij, temveč pravi lastnik. Z ljubljansko škofijo se je združilo še nekaj štajerskih in koroških župnij. V primeri z obsegom drugih škofij je pa bila ljubljanska še vedno majhna.

Do ustanovitve ljubljanske škofije je Ljubljana spadala pod šentpetrsko župnijo; druge župnije v mestu samem (Šentpeter je bil zunaj mesta) še ni bilo. Ko je bila ustanovljena škofija, je bilo samo ob sebi umevno, da je bila ustanovljena tudi samostojna župnija na sedežu župnije. Šenklavž je bil dotlej šentpetrska podružnica. Nova ljubljanska župnija je prevzela vse mestno področje, tako da je bila vsa tedanja Ljubljana izločena iz velike šentpetrske župnije. Mesto je bilo tedaj seveda majhno, vendar je bila stolna župnija po številu župljanov kakor tudi po obsegu malo večja od sedanje šenklavške župnije. Tedaj je bilo v Ljubljani razen šenklavške še pet cerkva, torej sorazmerno mnogo glede na obseg mesta, upoštevati pa moramo, da so bile vse cerkve majhne. Najstarejša je bila frančiškanska cerkev, ki je stala na sedanjem Vodnikovem trgu in ki je bila sezidana, če drži Valvasorjeva ugotovitev, že l. 1073. Druga po starosti je bila križevniška cerkev in tretja špitalska cerkev sv. Elizabete, sezidana l. 1345. Na Bregu je bila l. 1363 sezidana cerkev sv. Klemena in Fridolina. Med cerkve so pa šteli tudi grajsko kapelo, ki je bila menda najstarejše svetišče v Ljubljani. Pod stolno župnijo so spadala tedaj tudi predmestja: Gradišče, Krakovo in Trnovo ter del kapucinskega predmestja. Druga ljubljanska okolica je ostala še pod šentpetrsko župnijo. V predmestjih sta bili tedaj samo še dve cerkvici: sv. Janeza, v Kravji dolini, in sv. Martina, nekje tam, kjer je zdaj frančiškanska cerkev. Po ustanovitvi ljubljanske škofije je šentpetrska župnija postala šenklavška podružnica; župnija ni imela več samostojnega župnika, temveč le vikarja. Do ponovne osamosvojitve šentpetrske župnije je prišlo šele l. 1785.

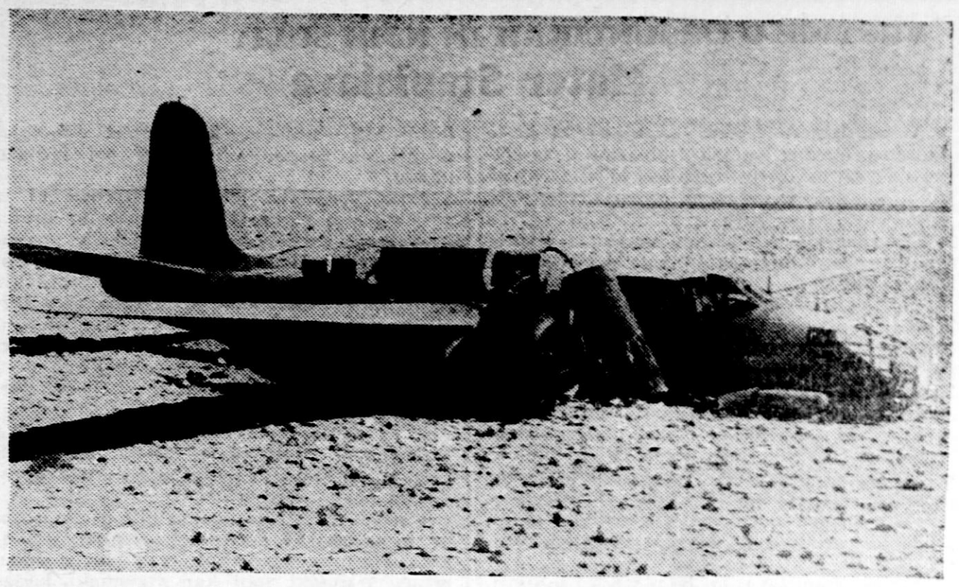

Ameriško letalo najnovejšega tipa, ki so ga v Severni Afriki sestrelili italijanski lovci

bilo nobenega znaka telesnega razkroja ali razpada. Zdravnik je napisal čez dva dni nov mrliški list, župnik pa je ponovno odklonil pogrebne obrede. Na mladenki še vedno ni videti nobenih znakov razkroja. Dogodek je vzbudil veliko pozornost ne samo v santandrski pokrajini, ampak tudi po vsej Španiji. Madridski listi obširno poročajo o njem.

MODERNI OTROCI

Desetletni Mirko pride z mamo k fotografu.

— Poglej v tole luknjico, iz katere prileti zdaj zdaj drobna ptička, — mu pravi fotograf v strahu, da bi se deček med fotografiranjem ne premaknil.

— Nikar ne govorite neumnosti, — odgovori Mirko. — Vzemite raje fokus 6.5 in petindvajsetinko sekunde.

Beseda o otroških lažeh

Otroku je zelo težko potegniti mejo med fantazijo in neresnico

Mnogi starši se pritožujejo, da njihovi otroci radi pretiravajo in lažejo. Enake križe in težave so imeli starši z otroki tudi v starih časih. Tudi naši dedi in pradedi so se pritoževali, da otroci lažejo. Vsi vemo, kako strogo so nastopali naši roditelji, če se jim je le zdelo, da nismo govorili resnice. Najhujše je bilo, če je izgubil otrok strogo merilo resničnega in neresničnega. Roditelji so se jezili, češ, iz naših otrok ne bo nič, in vendar postanejo taki otroci pošteni, iskreni in odkriti ljudje.

Ali otrok sploh laže? Deklici se razbije punčka, zato je vsa nesrečna. Kaj čuda, saj se je strl s tem košček njenega srca! Otrok se boji samega sebe. Joka in se sramuje, najraje bi spravil nesrečo s sveta, opravičil bi se rad sam pred punčko. Zdi se mu, da je kriv sam, da je storil svoji igrači zlo. V svoji naivnosti in neposrednem dojemanju vsega se otrok punčki res opraviči, češ, saj ti nisem prinesel nesreče. Ta nedolžna opravičevalna laž se porodi iz rahločutne otroške duše. Otrok obstane tudi ko je pogovor s punčko končan, in vpraša oče, kdo je punčko razbil. Sodba je torej izrečena: otrok laže. To je en način otroških laži, ki mu pa lahko pridemo do dna, če se znamo zamisliti v otroško dušo.

Drugi način laži izvira iz fantazije. O tem bi vedeli marsikaj povedati sodniki. Otroci radi izpovedo kaj takega, kar pomeni za odrasle najhujše osumljenje. Celo po najresnejših svarilih izpovedo otroci tako, da človek ne more dvomiti o resničnosti njihovih izpovedb. In vendar so mnoge izpovedbe lažne. Tudi sicer radi postavljajo otroci trditve in opisujejo dogodke, ki se zde povsem resnični, dokler se ne izkaže, da je bilo vse skupaj zlagano. Starši so v takih primerih vsi nesrečni. Kaj radi obsojajo svoje otroke in jih proglašajo za lažnivce. Ali je pa to prav in umestno? Tudi ta oblika laži se da psihološko pojasniti.

Otrok ima bujno domišljijo. Nešteto želja vstaja pred njim. V podzavesti se že krije neurejen in nejasen tisti svet, ki dobi v poznejših letih točne oblike. Fantazija in želje so močnejše od mišljenja. V mnogih primerih je fantazija tako močna, da je otrok ne razločuje več od resničnosti. Na otroških risbah in izjavah spoznamo, kako daleč lahko gre fantazija. Tudi iz nje izvirajoče laži ne pomenijo nobene velike nevarnosti, če zares prihajajo iz otrokovega sveta sanj. Take laži same po sebi izginejo, ko otrok ne verjame več raznim pravljicam.

Pač pa so nevarne tiste laži, ki hoče otrok z njimi kaj doseči. Tu nam psiholog svetuje največjo strogost. Enako nam svetuje odločno nastopati proti otroškim lažem, izvirajočim iz strahu. Pri takih lažeh bi morali starši dobro opazovati sebe in se vprašati, da-li niso sami dali povoda otroku, da je lagal. To se zgodi, če starši nimajo pravega razumevanja za otrokovo duhovno življenje in če ga za vsako malenkost strogo kaznujejo. Otrok nikoli ne smemo odbijati s kaznimi od sebe, ali siliti z grožnjami in strogim ravnanjem v laži, izvirajoče iz strahu. Najboljše sredstvo proti takim otroškim lažem je utrjevanje otrokove samozavesti. Življenje je pokazalo, da se lahko z mnogo večjim uspehom borimo proti otroškim lažem, če se poglobimo v otrokovo duhovno življenje, kakor pa z grožnjami in kaznovanjem. Treba je pač pravočasno odstraniti vse nagibe in priložnosti, ki lahko zapeljejo otroka v laž. Vedno pa naj imajo odrasli pred očmi, da je zelo težko potegniti otroku mejo med fantazijo in resnico.

Zvišanje pokojnin v Bolgariji

Bolgarski finančni minister Božilov je izročil sobranju štiri zakonske osnutke. Prvi se nanaša na 25 do 45 odst. zvišanje vseh državnih pokojnin, drugi določa, da se mora vsem bolgarskim upokojencem dodatno izplačati polmesečna pokojnina, tretji odreja 10 odst. zvišanje pokojnin vsem bolgarskim kmetovalcem, četrti pa ureja pokojninske pravice vseh Bolgarov, živečih na bivših grških in jugoslovenskih ozemljih, ki bodo prejemali od 1. januarja 1943. pokojnine od bolgarske države.

Zvišanju plač državnim uradnikom sledi zdaj še zvišanje pokojnin, ker je bilo prvo zvišanje gled na porast cen nezadostno. Osnutek zakona določa, da se zvišajo pokojnine izpod 3000 levov za 30 do 40 odstotkov, kolikor ima pač upokojenec nepreskrbljenih otrok. Posebne določbe veljajo za zvišanje pokojnin vojnih invalidov, pri katerih se ravna osnutek zvišanja po stopnji invalidnosti. Kmetovalcem se zvišajo pokojnine v splošnem za 10 odst. Gotove izjeme veljajo za upokojence s postranskimi zaslužki. Pokojnine ne bodo zvišane tistim upokojencem, ki imajo poleg pokojnin še 4000 levov mesečnih dohodkov.

Križanka št. 6

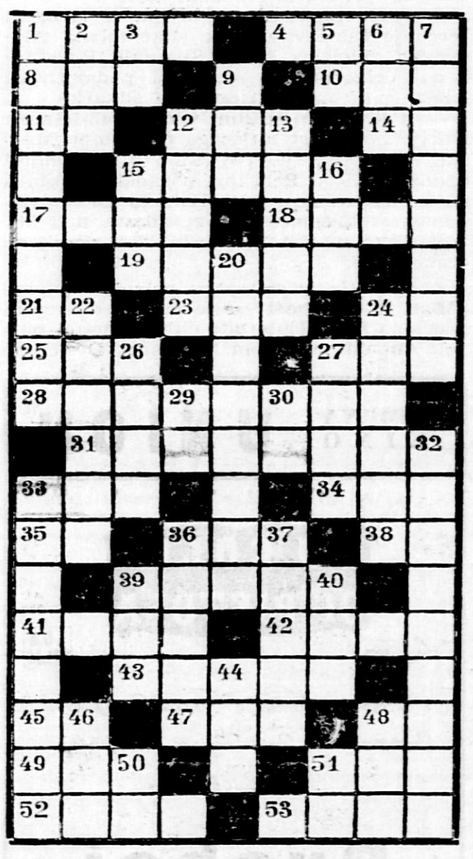

Besede pomenijo

Vodoravno: 1. potomci Holandcev v Južni Afriki, 4. prirodni pojav v gorah, 8. pevski glas, 10. levi pritok Ebra v navarrski pokrajini, 11. kratica za enoto nemške valute, 12. redek gozd. gaj, 14. površinska mera, 15. pagansko božanstvo, idol, 17. mlad slovenski dramatik, 18. pesnik pri keltskih plemenih, 19. letna doba, 21. začetnici imena in priimka angleškega filozofa (1588—1679), 23. srečanje dveh trdnih premikajočih se teles v isti točki, 24. začetnici imena in priimka, izdajatelja »Slovenskega Glasnika«, 35. okrajšano žensko ime, 27. pritok Save na Hrvatskem, 28. vojaški oddelek, polk, 31. majhno okroglo telo napolnjeno z zrakom ali plinom, 33. bivši mednarodni književniški klub, 34. žensko ime, 35. otroški vzklik bolečine, 36. domača žival, 38. začetnici imena in priimka še živečega slovenskega jezikoslovca in slovničarja, 39. slovenski pesnik (1835—1869), 41. egipčanski bog, 42. neparno, 43. telefonsko telegrafska napeljava, 45. predlog, 47. čut; značilna oblika, 48. kratica za krajcar, 49. sport, 51. okrajšan italijanski naziv za brata, meniha, 52. svetopisemska oseba, 53. gora v Ljubljanski pokrajini.

Navpično: 1. aparat za napovedovanje vremena, 2. mesto ob Donavi v Nemčiji, 3. zemljepisni pojem, 5. francoski spolnik, 6. turški gospodar, plemenitaš, 7. smešeče posnemanje književnega dela, 9. začimba, 12. del roke, 13. prožen, uren, 15. mesec, 16. tatarski poglavar, 20. poniževalen, grd, slabega glasu, 22. enota kruha, sira, 24. del radijske napeljave, 26. desni pritok Oba, 27. utežna enota v Grčiji, 29. italijanski spolnik, 30. število, 32. brzojavka, 36. hišni bog pri Rimljanih, 37. zaključek, konec, spojni del, 39. izraz žalosti, bolečine, 40. olje (angl.), 44. domača žival, 46. hrast, 48. dragocena tekočina, 50. množinska ženska oblika osebnega zaimka, 51. kratica za francosko in švicarsko valutno enoto.

REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 5

Vodoravno: 1. harlekin, 8. harmonija, 16. Ibsen, 17. Ne, 18. idiot, 19. Ar, 20. ri, 21. ego, 22. sv. 23. ti, 24. kra, 25. otesan, 28. natovorim, 32. mutiram, 34. pokaranec, 36. ar, 37. Karakala, 38. imetek, 40. nivo, 42. en, 43. notes, 44. sito, 45. terno, 47. ragu, 48. to, 50. nit,, 52. Bug, 55. Žiri, 56. vdane, 58. J(anez) T(rdina), 59. orhideja, 61. Ren., 62. J(anko) K(ersnik), 63. Brion, 64. Črni les.

Navpično: 1. hiromantija, 2. abiturient, 3. rs, 4. leksikon, 5. en, 6, ing. 7. neon, 8. histlogija, 9. advokatura, 10. ri, 11. motorist, 12. otiranm, 13. ni, 14. jar. 15. Arad, 21. Enare, 24. kmetica, 26. et, 27. ara, 29. apanaže, 30. VA, 31. Ines, 33. Mau, 35. Cetinje, 39. kodeks, 41. vrt, 46. Obri, 49. ocean, 53. ulo, 54. gin, 57. dni, 59. or, 60. di, 61. rr.

Žrtve potresa v Anatoliji

V industrijskem področju Balikestri v severozapadni Anatoliji je našlo med potrsom smrt 463 ljudi. Za 20 prbivalci ni nobenega sledu. 800 domov je bilo popolnoma porušenih, 200 pa jih je bilo težko poškodovanih.

Mrtva ali živa?

V naselbini Cueto v pokrajini Santander je umrla 18letna Marija Gomez. Zdravnik je napisal mrliški list in občinski organi so določili uro pogreba. Domači župnik pa ni hotel opraviti pogrebnih molitev, češ da so pokojničini udi ohranili popolno gibčnost in tudi barva obraza je ostala neizpremenjena. Ni

Potres v Španiji

Madrid, 3. dec. s. Potres srednje sile so ugotovili danes v vsej pokrajini Alicante; zlasti močan sunek se je občutil v Minivaru in v Elli. Javljene so poškodbe nekaterih poslopij, človeških žrtev pa ni bilo, dasi je potres hudo preplašil ljudi.

Stavbna nesreča na Portugalskem

Lizbona, 3. dec. s. V stolnici sv. Petra v Guinaresu se je zrušil hodnik pod težo nekoliko stotin siromašnih ljudi, ki so čakali na miloščino. Pri tem je našlo smrt 10 oseb, 50 pa jih je bilo ranjenih.

J. O. CURWOOD:

Abrahamova polja

ROMAN

Od tistega dne, ko je stopil hudič s svojo parkljasto nogo v raj, smo Adamsi ves ta čas cvet človeštva; in odkar so se ljudje začeli biti med seboj, smo se mi zmerom bili; in kadar koli bo treba napisati novo poglavje zgodovine, ga bo zmerom napisal kak Adams, nikoli ne kak Francoz. Ako po vsem tem še količkaj dvomite o lastnostih našega fanta, bi bilo za vas bolje iti svojo pot ali pa izmenjati z menoj udarec ali dva, da vam dokažem resničnost tega, kar pravim.«

Tonteur je od ogorčenja poškrlatel.

»Kaj? Torej se upate trdite, da se je Jeemsova mati osramotila s tem, ko je vzela Francoza!« je zavpil.

»Oho, tako daleč se nisem izpozabil!« je rekel Hepsiba. »A da me boste prav razumeli, povem še to, da se vsak Francoz, kdor koli bi bil, lahko šteje prekleto srečnega, če dobi ženo iz Adamsovega rodu, in da je tisti, kdor nosi Adamsovo ime, več vreden od vsake princese, ki se piše Tonteur.«

Tonijetin klobuček je padel baronu iz rok.

»Noben Francoz ne more pogoltniti take žalitve, gospod!« je odvrnil. »In, da bo vse jasno: vi torej namigavate, da je moja hči odgovorna za nesrečni prizor ,ki se je odigraval na Lussanovem dvorišču?«

»V celoti ne, a v marsičem,« je Hepsiba odvrnil; »to vam moram odkrito povedati.«

Vaš nečak je začel pretep, čeprav ni imel za to nikakega razloga, da, niti izgovora ne.«

»In vaša hčerka je bila tista, ki je planila vmes, čeprav ji ni bilo nič mar, samo da bi storila nesrečo še večjo.«

»Jeems ji bil vrge vanjo pest blata.«

»Po nesreči!«

»Nalašč, gospod! Na svoje oči sem videl!«

»Ni res!« je zatulil Jeems. »Nje nisem hotel zadeti!« Toda moža, vsa goreča od jeze in od ljubeče in neugnane skrbi, ki sta jo malo prej še posvečala sodčku s pivom, se nista zmenila za njegovo oporekanje. Približala sta se bila drug drugemu; baron je sopihal tako, da mu je razganjalo telovnik, Hepsiba pa si je vihal rokave.

»Torej me pitate z lažnivcem!« je zavpil Hepsiba.

»Tako je! Lažnivec vi in ves vaš Adamsov rod!«

Jeems je vzkriknil, in Kolo je zalajal, kajti ta mah se je zgodilo nekaj povsem nepričakovanega. Hepsiba je bil zamahnil, da bi udaril, toda urnejši in gibčnejši od njega je bil Tonteur, ki je krepko in točno dvignil svojo leseno nogo in z njo tolikanj silovito udaril nasprotnika po sencu, da se je sesedel na tla. Prijateljstvo obeh mož se je bilo tako naglo izpremenilo v odkrit boj, da je Jeems kar osupnil, ko je začul udarec, ne vedoč, ali je počila stricu lobanja ali baronu lesena noga. Pogled na neustrašnega sorodnika, ki je ležal premagan na tleh, ga je za nekaj trenutkov tolikanj prevzel, da se ni mogel niti ganiti niti zasopsti; ko je pa videl, da strmoglavljeni malik vstaja in da ga hoče strašna lesena noga že spet udariti, je divje zakričal in jel vročično iskati palice ali krepelca. Ta čas se je bil na pol omamljeni Hepsiba srečno izognil novemu udarcu čudnega Tonteurjevega orožja; še pih, in moža sta držala drug drugega v srditem spoprijemu in se vzajemno skušala podreti na tla, pri tem pa sta čedalje bolj rinila proti vodi. Jeems si je obupno prizadeval, da bi dal Tonteurju pokusiti krepelec, ki ga je bil našel nedaleč od bojišča, to pa tako, da strica ne bi udaril; a preden je utegnil lopniti po baronu, se je mehki breg mlake udrl, in nasprotnika sta štrbunknila v vodo. Hepsiba je po mnogem pljuskanju in otepanju prvi prilezel na suho, sopihaje kakor tjulenj in vlekoč Tonturja za seboj.

Ko je stal spet na trdnih tleh, se je Hepsiba v nečakovo silno začudenje obrnil k baronu, ki se je bil tudi nekako spravil na noge, ter buhnil v vesel in hrupen smeh. Tonijetin oče, ohlajen in pomirjen od nepričakovane kopeli, ni bil videti prav nič užaljen; in Jeems, ki je stal z dvignjeno palico ob strani in prežal, da bi mu zadal milostni udarec, je strme videl, kako sta moža pravkar še podobna dvojici steklih psov, prijateljsko segla drug drugemu v roko.

Tedaj je izpustil krepelec, stekel tja, kjer je imel obleko, in se jel napravljati, med tem ko je Kolo, njegov zvesti spremljevalec, debelo gledal, kakor bi hotel reči, da to, kar se dogaja, presega njegovo pamet. Pravkaršnjih nasprotnikov se je ta čas polaščala čedalje večja veselost, in nazadnje je Tonteur v hipnem navdahnjenju izjavil, da ga ne more nič drugega potolažiti po vsej tej nesrečni istoriji, kakor steklenka »brandyja« iz kleti gospe Lussanove.

Jeems je gledal za njima, ko sta korakala proti hiši, na njuno naročilo, naj počaka, dokler se ne vrneta, pa ni rekel ne bev ne mev. Da bi ju ubogal, mu ni hodilo na mile. To, da ga je bil stric pred Tontuerjevim prihodom tako prijazno pohvalil, mu nikakor ni dvignilo duha iz mučne potrtosti, ki ga je bila prevzela. Seveda je bil ponosen na stričevo priznanje, da se je v boju pokazal junaka! Toda ena misel mu ni dala miru, in pogled na Tonijetin klavrno zdeleni klobuček jo je delal le še bolj mučno. V duhu je videl deklico, kakršna je bila od kraja, ko so se ji izpod tega klobučka usipali bujni mehki kodri in ga je iz njegove sence nenavadno prijazno gledal njen rožnati, mili obraz. V bojni ihti je bil pozabil vse te podrobnosti, a zdaj so mu vstajale v spominu, bolj žive in jasne ko kdaj.

V grlu ga je stisnilo, ko je vzel izmaličeni klobuk v roko, in Kolo je začuden opazil v očeh mladega gospodarja dve debeli solzi, ki si jih je sicer neutegoma obrisal. Nato je pokleknil k vodi in umival klobuk, dokler mu ni ostala v rokah nekakšna belkasta gmota, ki pa je vendarle še ohranjala trohico prvotne mehkobe. Potem se je vrnil k očetovemu vozu, vzel lok in tul s puščicami in se napotil domov, ne misleč na to, da bi bilo dobro obvestiti očeta in strica.

Urejuje Josip Zupančič — Za Narodno tiskarno Fran Jeran — Za inseratni del lista: Ljubomir Volčič — Vsi v Ljubljani